

K 58166
2

აგეგიკელი
კრეტიბი

საქართველოს
საბჭოთავო
ბიბლიოთეკა

ინგლისურიდან თარგმნა
ზვიად გამსახურდია

რედაქტორი ნ. ყიასაშვილი

American Poets

Translated into Georgian
By Zviad Gamsakhurdia
„Sabschota Sakartvelo“, Tbilisi

სკეგ. 2000
შენიშნულია

И (Avep)

81-1
675

საბართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

7-3-4

279-71 ალგ.

XX საუკუნის ამერიკული პოეზია

როდესაც საუბარია ამერიკულ პოეზიაზე, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მისი თვითმყოფადი განვითარება იწყება XX საუკუნიდან. თუმცა, უნდა ითქვას, რომ ეს თავისებურებანი, რომლითაც გამოირჩევიან ახალი ამერიკელი პოეტები, უკვე საცნაურნი არიან XIX საუკუნის ამერიკულ პოეზიაში. ინგლისური პოეზიის მდიდარი ტრადიციები თავისებურად აღორძინდნენ ამ ახალ მიწაზე. მაშინ, როდესაც ევროპა დეკადანსის მწეხრით იბურებოდა, ამერიკაში აღმოცენდა ახალი, ლიტმანისებური ტიპი პოეტისა, ცხოვრებასთან წილნაყარი, მიწიერი განცდებით დატვირთული.

მაგრამ ჩვენ ისიც უნდა გვახსოვდეს, რომ სიმბოლოში ამერიკიდან მოეფინა ევროპის კონტინენტს. ედგარ პოს უშუალო გავლენას განიცდიდნენ ფრანგი და საერთოდ ევროპელი დეკადენტები (უნდა აღინიშნოს, რომ ედგარ პოს თავისი ჰევენის ლიტერატურაზე არ მოუხდენია ისეთი დიდი ზეგავლენა, როგორც ევროპის ლიტერატურაზე). რაც შეეხება უიტმანის ტრადიციებს, მისი ზეგავლენა უფრო საგრძნობია დღევანდელ ამერიკულ პოეზიაში. მისი ჟურნალიზმი, მისი ჟანსალი, დემოკრატიულ კონცეპციებზე დაფუძნებული მსოფლმხედველობა, მისი თავისუფალი ლექსი მრავალი სახით აღორძინდა ამერიკელ პოეტთა შემოქმედებაში.

უიტმანამდელი ამერიკული პოეზია გვიანდელი რომანტიზმის ერთგვარი გამოძახილია. იგი ინგლისური „ტბის სკოლისა“ და ვიქტორიანული პოეტების ტრადიციებს აგრძელებს. ედგარ პოს, ლონგფელოს, ჯეიმზ ლოუელის ესთეტიკა ნაკლები თვითმყოფადობით გამოირჩევა, სამაგიეროდ ინგლისური ბოლორიტ-მოვანი ლექსი მათ შემოქმედებაში არნახულ სიმადლეებს აღწევს. მუსიკალურ პრინციპს ინგლისური ლექსის ისტორიაში აროდეს ჰქონია ისეთი დიდი მნიშვნელობა, როგორც ედგარ პოს შემოქმედებაში. ამიტომაც „გამოიწვია მისმა პოეზიამ

ის საყოველთაოდ ცნობილი ლიტერატურული მიმდინარეობა, რომელსაც ქართულ ლიტერატურაშიაც კი ვა გამოიხილი.

მაგრამ ამერიკული ლიტერატურის ორგანიზმს ვერ შეეხებოდა სიმბოლიზმის მამამთავრის შემოქმედება. ვეება ახალშენების, მძიმე ინდუსტრიის და ფუნოქმენალური ტექნიკის ქვეყანაში, გრანდიოზული სოციალური ძვრებისა და შეჯახებების ეპოქაში, უკმარი აღმოჩნდა კამერული ლირიკა შემოხსენებული ოტეტებისა. ახალ თემებს, ახალ კილოებს მოითხოვდა განახლებული ცხოვრება, ამიტომაც შესცვალა „წმინდა ხელოვნების“ იდეალები უხეშმა ფერნალიზმმა, ხოლო ედგარ პოს რაფინირებული სალექსო სტრიქონი უიტმანის თავისუფალმა ლექსმა, რომლის ინტონაციები ხშირად „ნიუ-იორკ პერალდ ტრიბუნს“ აგონებდა მკითხველებს.

უიტმანის სიკვდილის შემდეგ ერთგვარი კრიზისი შეიმჩნეოდა ამერიკულ პოეზიაში. საზოგადოებამ ვერ შეამჩნი ემილი დიკინსონის დიდი ტალანტი, რომლის შემოქმედებაც შემდგომში საფუძვლად დაედო მთელს მიმდინარეობას ამერიკულ პოეზიაში.

მოცე საუკუნის ათიან წლებში იწყება ის გარდატეხა, რომელსაც ამერიკულ კრიტიკაში „რენესანსის“ დასაწყისს უწოდებენ. და მართლაც, ფაქტიურად ამ დროიდან იწყება ამერიკული პოეზიის ნამდვილი, თვითმყოფადი განვითარება. ამ დროისათვის გამოდიან ასპარეზზე დიდი ამერიკელი პოეტი რეალისტები: ედვინ არლინგტონ რობინსონი, ედგარ ლი მასტერსი, კარლ სენდბერგი, ვერიელ ლინდზი და რობერტ ფროსტი, რომელნიც მთელის სიმწვავეთ აყენებენ დიდმნიშვნელოვან სოციალურ საკითხებს, უბრუნდებიან უიტმანისეულ. საერთო-სახალხო გაგებას პოეზიისას. მათი ესთეტიკა რომანტიზმის საპირისპირო პრინციპზეა აგებული. მათთვის არ არსებობს „რჩეული“ თემები, პოეზია უნდა ემსახურებოდეს ადამიანური ყოფის ყოველ უბანს, არ უნდა იუცხოოს არც ერთი დეტალი ადამიანის განცდათა სამყაროსი. რეალიზმი მათთვის საზოგადოებრივ მანკიერებათა მხილებადაც ნიშნავს. 1915 წელს გამოდის მასტერსის „საუნ რივერის ანთოლოგია“, ყველაზე ზოპულარული წიგნი ამერიკულ პოეზიაში, სადაც საოცარი მხატვრული ძალითაა აღბეჭდილი შემზარავი დეტალები შუა დასავლეთის ერთ-ერთი პატარა ქალაქის ცხოვრებისა. მსგავსი დაახლოება ყოფასთან შეიმჩნევა სხვა ამერიკულ ოტეტებთანაც. მასტერსის თავისუფალი ლექსი, ისევე როგორც სენდბერგისა, უიტმანისას უახლოვდება. შედარებით მეტ კონსერვატიზმს იჩენენ ლექსთწყობის საკითხში რობინსონი, ფროსტი და ლინდზი. მაგრამ, მიუხე-

დავად ამისა, მათი სტრიქონისთვისაც დამახასიათებელია სასაუბრო ინტონაცია.

მეორე პლუადა პოეტებისა: ვზრა პუნდი, ვმი ლოუელი, ჰილდა დულიტილი, ტომას სტერნს ელიოტი და სხვანი უფრო მჭიდროდ არიან დაკავშირებულნი ვეროპული ოუზიის ტრადიციებთან. პუნდი იმატიზმის დროშით გამოდის, თუმცა მისთვისაც არ არის უცხო თანამედროვე ფსიქოლოგიის გაშუქება და ჩაგრულადმი სიმპათია („კუნძული ტბაზე“, „დავალება“). ტომას სტერნს ელიოტი ემოციით გამაჰვალული აზრის დომინირებას პოეზიაში ათავსებს ფორმის მტკიცე ნაჭედობასთან, იგი იბრძვის სალექსო სტრიქონის ზედმეტად მოღუნების წინააღმდეგ თავისუფალ ლექსში, რითაც მასტერსს და „მასტერსიზმს“ უპირისპირდება.

განცალკევებით დგანან უოლეს სტივენსი და რობინსონ ჯეფერსი. სტივენსისთვის სრულიად უცხოა ის ეურნალიზმი, რომელსაც ეხოლენ ფართოდ გაუღებ კარი ზემოხსენებულმა პოეტებმა. იგი უპირველეს ყოვლისა ენის სტიქიიდან გამოდის. მისი ლექსი გვიზიდავს თავისი მუსიკალობით. პოეტურ სახეთა ვეზოტიურობა მას სიმბოლიზმის კორიფეებთან ანათესავებს. რობინსონ ჯეფერსი, კალიფორნიის კლდოვან სანაპიროზე განმარტობით მცხოვრები პოეტი, ასე ახასიათებს შეერთებულ შტატებს: „ბრწყინავს დაღუპვის გზაზე დამდგარი რესპუბლიკა“. წყნარი ოკეანის სანაპიროს უჩვეულო ანორამები უჩვეულო პოეტურ სახეებად იქცნენ მის შემოქმედებაში. იგი ჰქმნის სათაურებს: „კომედი ტრაგედის მიღმა“, „გაუწყვრით მზეს“, „მიეცილ თქვენი გული ქორებს“ და სხვა. თავად სათაურები გვაგრძობინებენ ჯეფერსის შემოქმედების ხასიათს, ამ დიდი, მემამბოხე სულის წვასა და მარტივობას.

როგორც აღინიშნა, XX საუკუნის ამერიკელი პოეტების დიდი ნაწილი უიტმანის მიერ გაკვალულ გზას მიჰყვება. უიტმანის მიერ შემოღებული სალექსო ინსტრუმენტი ფართოდაა გავრცელებული ამერიკულ პოეზიაში. ამერიკელი პოეტებისათვის თავისუფალი ლექსი გულისხმობს მეტრიკისადმი ნებისმიერ დამოკიდებულებას, სალექსო სტრიქონში მახვილების ნებისმიერ განაწილებას, რაც ნაკლებად ბორკავს პოეტს და მიმართავს მკითხველის ყურადღებას ლექსის შინაარსობრივი მხარისადმი. თავისუფალი ლექსი უფრო მრავალფეროვანია და ნაკლებად მონოტონური, ვიდრე ბოლორიტიზოვანი ლექსი. თუ ბოლორიტიზოვანი ლექსის სტრიქონში ტერფები მეტრული კანონის საფუძველზე ერთიანდებიან, თავისუფალი ლექსის სტრიქონი აერთიანებს სხვადასხვა ხასიათის ტერფებს, რომელ-

თა შერჩევა და ურთიერთდაკავშირება პოეტის ინტონაციის საქმეა. ასე რომ, ამ შემთხვევაში პოეტი თავისუფალია ყოველგვარი მეტრულ-რიტმული დრამატიზაცი-გან. მაგრამ აქაც უნდა იგრძნობოდეს მკვეთრი შინაგანი რიტმი. ამ რიტმის აზრობა ტომას სტერნს ელიოტი თავისუფალი ლექსის შესახებ: „თვით ყველაზე თავ-სუფალ ლექსშიც კი, უკანა პლანზე უნდა მოსჩანდეს ლანდი რომელიმე უბრალო მეტრისა, რომელიც წინ წამოიწევს, როდესაც ჩავთვლეთ, და გაუჩინარდება, როდესაც განვიფრთხოთ ძილს. ლექსში თავისუფლება მხოლოდ მაშინაა ტემპარი-ტი თავისუფლება, როდესაც იგი წარმოგვიდგება ხელოვნური შესღვდვის ფონზე“.

„ამერიკული პოეზია, ისტორიული გაგებით, მთლიანად „ახალია“, — წერდა კრიტიკოსი ჯეფრი მური 1953 წელს ახალი ამერიკული პოეზიის ანთოლოგიის წინასიტყვაში. და მართლაც, ეს ანთოლოგია იწყება XIX საუკუნის მიწურულში გარდაცვლილი პოეტი ჯალის ემილი დიკინსონის ლექსებით და მთავრდება უახლესი, 1927 წელს დაბადებული პოეტით უ. ს. მერვინით. დროის ამ მცირე მონაკვეთში ამერიკულმა პოეზიამ მართლაც რომ დიდი გზა განვლო განვითარე-ბისა. ერთის მხრივ, ხდებოდა მისი დიფერენციაცია ევროპული პოეზიისაგან. მე-ორეს მხრივ კი, ამერიკული პოეზიის თვალსაზრისწინ წარმომადგენლები ტ. ს. ელი-ოტი, რ. ჯეფერსი, რ. ფროსტი, უ. პ. ოდენი და სხვანი უფრო და უფრო აქცენ-დებდნენ ლიტერატურას, რათა მათი პოეზია არ ყოფილიყო ჩაკეტილი ვიწრო ამერიკულ სპეციფიკაში. მაგალითად, ტ. ს. ელიოტის შესახებ თამამად შეიძლება ითქვას, რომ იგი აღარ არის ტიპური ამერიკელი პოეტი. არა მარტო იმიტომ, რომ იგი ინგლისს გადასახლდა და მიიღო ინგლისის მოქალაქეობა, არამედ იმიტომ, რომ მისი შემოქმედება სცილდება, საერთოდ, ნაციონალური ლიტერატურის ფარგ-ლებს. ელიოტი ამ თვალსაზრისით შეიძლება განსაზღვრულ იქნას, როგორც დასავლეთის პოეტი და არა როგორც მხოლოდ ინგლისელი ან ამერიკელი პოეტი, ვინაიდან მისი შემოქმედება ორგანულად არის დაკავშირებული, საერთოდ, და-სავლეთის კულტურის ტრადიციებთან. აქ არის ამერიკული პოეზიის სპეციფი-კაც (მაგ. ლექსი „მოსტონ ივინგ ტრანსკრიპტი“ და სხვ.), ფრანგული სიმბო-ლიზმის გავლენებიც („ალფრედ პრუფრის საშაჟნო სიმღერა“, „ქარიანი ღამის რაფსოდია“), ინგლისური მეტაფიზიკური პოეზიის ახლებური აღორძინე-ბა, პროვანსალური და საერთოდ რაინდული ლიტერატურის მოტივები და სხვ. იგივე ითქმის რომერტ ფროსტის შესახებ. მისი ლექსი უფრო დაკავშირებულია ინგლისური კლასიკური ლექსის ტრადიციებთან. ვიდრე უიტმანის, სენდბერგისა და მასტერსის თავისუფალი ლექსის გაგებასთან. ასევე ედვინ არლინგტონ რო-

ბინსონი. რომელიც გუთუნის პოეტი რეალისტების დიდ ხუთეულს. მისი ლექსი გამოირჩევა ფორმის კლასიკური დახვეწილობით, თემატიკაში იგი ქმნის უბრუნდება ევროპული ლიტერატურის ტრადიციებს: არტურის ციკლის ლეგენდებს, კელტურ საგებს და სხვა. ამერიკელი კრიტიკოსი ჩარლზ ტ. დევისი სთვლის, რომ ბინსონით იწყება ახალი ამერიკული პოეზია, თუმცა ჯერჯერ მერმა თავის ანთოლოგიაში ემილი დიკინსონით დაიწყო ახალი უნა ამერიკულ პოეზიაში. საერთოდ, მკვლევართა უმრავლესობა იმ აზრისაა, რომ ემილი დიკინსონმა უდიდესი ზეგავლენა მოახდინა ამერიკული პოეზიის განვითარებაზე. იგი ერთგვარ პოლარობას ქმნის უიტმანთან დაპირისპირებისას. ეს არის უნატიფესი კამერული ლირიკა, რომელიც გამოირჩევა ჰაეროვანი, ჰერეტიითი ხასიათით. განვებ გაუბრალოებული მხატვრული ხერხები დიდ ინტიმურ სიტბოს და ბუნებრიობას ანიჭებენ მის ლექსებს, რომელნიც მსუბუქი ირონიითა და დიდი ლირიული გრძნობით არიან გამსჭვალულნი. ჯერჯერ მური „მეტაფიზიკურს“ უწოდებს ემილი დიკინსონის პოეზიას და, მართლაც, მისი მხატვრული სახეები ძლიერ დაშორებულნი არიან იმ სინამდვილეს, რომელიც აძლევდა პოეტურ შთაგონებას უიტმანს, მასტერს და სენდბერგს. ამ ტერმინთან დაკავშირებით უნდა ითქვას, რომ ჯერ კიდევ არ არის კარგად შესწავლილი ემილი დიკინსონის დამოკიდებულება ინგლისელი მეტაფიზიკოსი პოეტების: — ჯონ დონის, ბიშოპ კინგის, აბრაჰამ კაულის, ჯონ უებსტერის და სხვათა შემოქმედებასთან. აზრის გამსჭვალვა ემოციით, აზროვნების ემოციურ პროცესად ქცევა, რასაც ტ. ს. ვლიოტი მეტაფიზიკურა პოეზიის ერთ-ერთ უმთავრეს თავისებურებად სთვლიდა, ემილი დიკინსონის პოეზიაში სრულიად ახლებურ ელფერს ღებულობს მისთვის დამახასიათებელია აგრეთვე ის შეუსაბამობა მხატვრულ სახეებს შორის, რომელიც ახასიათებდათ მეტაფიზიკოს პოეტებს. შეუფერებელი, ერთი შეხედვით გაუგებარი კონტრასტები, უჩვეულო შედარებები, შედარების შეუსაბამობა შესადარებელ საგანთან, უჩველივე ეს საცნაურია მის ლექსებში.

ემილი დიკინსონი მშვიდი, გარეგნულად შეუმჩნეველი ცხოვრებით ცხოვრობდა. მისთვის უცხო იყო სოციალური პრობლემატიკა და ის შემართება პოეტიკრიბუნისა, რომელიც ახასიათებს უიტმანისებური ტიპის პოეტს. მაგრამ მისი შინაგანი, სულიერი ცხოვრება მაინც გამოირჩეოდა მძაფრი დრამატიზმით. მართალია, მისი ოეტური ხმა არაა არ გადადის პათეტიურ ღაღადში, მაგრამ აშკარად ჩანს მის ზოგიერთ ლექსში, თუ რა დიდი სულიერი ძვრები გამოიარა მან. ზოგჯერ მის სტრიქონებში გამოსჭვივის ფარული ტრაგიზმიც, რომელიც არასო-

დეს ცდილობს მკითხველის ყურადღების მიპყრობას და არც არასოდეს აღნიშნებს მის ცნობის მოყვარეობას.

რობინსონის შემოქმედებაშიც ხშირია ფარული დრამატიზმის ერთგვარი „შენიღბვა“ გარეგანი უბრალოებით. ხშირად იგი ძლიერ მარტივ თემებს ირჩევს, რათა უფრო მკაფიოდ წამოსწიოს წინა პლანზე ემოცია. გარდა ამისა, მას სჩვევია ძლიერ ღრმა ფსიქოლოგიური დაკვირვებები. იგი რომანტიკოსი პოეტების მსგავსად მხოლოდ „ძლიერი“ და „რჩეული“ ადამიანებით როდი ინტერესდება, არამედ უფრო მეტად აინტერესებს უბრალო ადამიანების სულიერი სამყარო, „უწინაშელო“ ადამიანების მნიშვნელობა, მათი განცდები, მათი თავისებურებანი (ლექსები „Reuben Bright“, „Miniver Cheevy“ და სხვანი). რობინსონის შემოქმედების ეს მხარე ნაწილობრივ ენათესავება ედგარ ლი მასტერსსაც, რომელმაც არნახული ფსიქოლოგიური დამაჯერებლობით წარმოგვიჩინა შუა დასავლეთის ერთ-ერთი პატარა ქალაქის მკვიდრთა შინაგანი სამყარო. მასტერსის წიგნი „სპუნ რივერის ანთოლოგია“, როგორც უკვე ითქვა, ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული წიგნია ამერიკულ პოეზიაში. მასტერსის თქმით, მისი მიზანი იყო, მოეცა ერთგვარი დანტესეული „ღვთაებრივი კომედია“ შუა დასავლეთის პატარა ქალაქის ცხოვრებისა. იგი ამ წიგნში ალაპარაკებს მიცვალებულებს თავიანთ ცხოვრებაზე, თავიანთ განცდებზე, ზოგჯერ მათ ნაუბარში მოისმის მკაცრი მხილება საზოგადოებრივი წყობისა, ზოგჯერ მოთქმა ამსოფლიური ამოცანისა და სხვა. მასტერსი გუთუნის პოეტების იმ პლეადას, რომელთაც სცადეს დაპირისპირებოდნენ რომანტიზმის ტრადიციებს და „წმინდა ხელოვნების“ იდეალებს. მან ფართოდ გაუღო კარი ყოველდღიურ, საყოფაცხოვრებო თემებს. მასტერსისეული თავისუფალი ლექსი, ძლიერ უახლოვდება პროზაულ მეტყველებას. უნდა ითქვას, რომ მიუხედავად ზედმეტად „საყოფაცხოვრებო“ მოტივებისა, მასტერსის პოეზია ალავ-ალავ სუნთქავს მეტად ფაქიზი ღირსებით (მაგ. ლექსი „გორაკი“).

მსგავსი ტენდენციებით ხასიათდება კარლ სენდბერგის შემოქმედება. სენდბერგი დაიბადა ილინოისში, 1878 წელს. იგი წარმოშობით შვედია. ახალგაზრდობაში მან რამდენიმე პროფესია გამოიცვალა. 1910 წელს გახდა სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წევრი. შემდგომში ხდება ჟურნალისტი, მოგზაური, მგოსან-დეკლამატორი, ლინკოლნის ბიოგრაფი. მისი პოეტური ხმა და შემოქმედებითი მანერა უიტმანს გვაგონებს. მისთვისაც უცხო იყო სიმბოლიზმისათვის დამახასიათებელი ეთერული ღირსება, ლექსის მღერადობა, ფრანსის მუსიკალობა. მისი ლექსის ინტონაცია ბუნებრივ თხრობას უფრო უახლოვდება. მისთვის

უცხოა ყოველგვარი ყალბი რიტორიკა და გრანობებს აყოლა. სენდბერგმა თავისი შემოქმედების ხასიათი შესანიშნავად მოგვცა ლექსში „არჩევანი“^{არჩევანი} მან ბრწყინვალედ განსაზღვრა აგრეთვე ახალი პოეზიის იმ ფრთის თავისებურება, რომელსაც თავად ვკუთვნოდა:

ისინი ბევრს შემოგთავაზებენ,
მე — სულ მცირეოდენს.

მთვარის ლიეღლივი შუალამის წადრეწის ფონზე,
და წყლის რაკრაკი თვლემის მომგვრელი,
გამიწვლებული მხრები, დიმილი,
ხან სიყვარული, ხან ლალატი, ურთერის რომ სცვლიან,
სიკვდილის შიში, სინანულის კვლავ დაბრუნება —
ყოველივე ამას გთავაზობენ თქვენ —
მე კი მოვდივარ,

მომაქვს პური მარლმოყრილი,
მძიმე ჯაფის უღული,
დაუცხრომელი ბრძოლა

და გეუბნებით:
აჰა, აიღეთ:

შემწილი,
საფრთხე
და სიძულვილი.

აქ შესანიშნავად მოსმანს, თუ როგორ უპირისპირდება რომანტიზმისა და სიმბოლიზმის განწყობილებებს ხალხიდან გამოსული პოეტის უხეში, მაგრამ დამაფრთხილებელი ხმა.

მაგრამ სენდბერგი სხვა ჟურნალისტი პოეტების მსგავსად, მოვლინათა ზედაპირით როდი კმაყოფილდება. ცხოვრების მისტერები მასში აღძრავენ შტაფურ წყურვილს შეგუენებისას. იგი ზედას, რომ შეუძლებელია ცხოვრების ყველა მოვლენას სრული რაციონალიზება, რომ არის ისეთი ამბები, „რაც ზვერს ბრძე-

ნებს სიხშირედაც არ მოლანდებიანთ“. ეს ტენდენცია განსაკუთრებით მკვეთრდება ლექსში „უდაბნო“. სადაც პოეტი ცდილობს ჩასწვდეს ადამიანის ქვეყნმდებარე იგი ხედავს, რომ შეუძლებელია ადამიანის ახსნა, როგორც მხოლოდ უმოწყლეს უბრალო გაერთილებისა. ვინაიდან ადამიანში, ცხოველური ინსტინქტებისა და ლტოლვების გარდა, არის მაღალ, სულიერი იდეალები.

სენდბერგის ესთეტიკისათვის დამახასიათებელია ირაციონალიზმი. მისი თვალსაზრისით, ხელოვნება არ არის ისეთი ფუნქციონი, რომლის ახსნაც შესაძლებელია გრძობადი, ემპირიული სამყაროს მონაცემებით.

განსაკუთრებით მკაფიოდ ჩანს ეს ტენდენცია სებასტიან ბაბისადმი მიძღვნილ ლექსში „რიცხვების კაცი“, სადაც აშკარაა სენდბერგის მიდრეკილება ოკულტიზმისაკენ. სენდბერგის ძირითადი წიგნებია „ჩიკაგოს ლექსები“, „კურის მღეწავანი“, „კვამლი და ფოლადი“, „დილა მშვიდობისა, ამერიკავ!“ „ხალხი, დიან“.

სენდბერგი იყო აგრეთვე ხალხური ბალადების შემკრებელი, იგი სწერდა პროზაულ ნაწარმოებებსაც (მაგ. რომანი „მოგონების კლდე“, საბავშვო მოთხრობები, ლინკოლნის ბიოგრაფია და სხვ.).

პოეტ რეალისტებს შორის განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავთ რობერტ ფროსტსა და ვერიელ ლინდზის. რობერტ ფროსტისათვის უცხოა ის ექსტრავაგანტური სიხალენი თემატიკაში, ვერსიფიკაციაში და პოეტურ სახეთა წყობაში, რაც ახასიათებს სხვა თანამედროვე ამერიკელ და ევროპელ პოეტებს იმავე თაობისას. ტემპარატი ნოვატორის დიდსულოვნებით აღჭურვილი, ფროსტი განსაკუთრებული სიფრთხილით ნერგავს პოეზიაში ყოველივე ახალს, უჩვეულოს და, ამავე დროს, მისაღებსა და ადექვატურს თანამედროვე მეთხველისათვის. ნაწილობრივ ამითაც აიხსნება მის მიერ ბოლორითმოვანი ლექსის კულტივაცია, რომელსაც გაემიჯნა სხვა დანარჩენი თანამედროვე პოეტების უმრავლესობა. ფროსტის სტილი სადაა და გამჭვირვალე. ეს სისადავე შერწყმულია სახეთა პოეტური დალაგების პარამონიულობასა და კომპლექსურობასთან. ფროსტის თემატიკაც ერთი შეხედვით, ახალს არაფერს გვაწვდის. იგი უმეტეს შემთხვევაში შემოფარგლულია პასტორალურ-იდილიური მოტივებით, მაგრამ მაინც იგრძნობა, რომ ეს ყოველივე დანახულია თანამედროვე პოეტის თვალთ. მისი ლექსების უმრავლესობას ახასიათებს მშვიდი, მედიტაციური განწყობილება, თუმც ფარული ემოციური დატანულობაც ხშირად საცნაური ხდება მის სტრიქონებში. ამერიკელმა პოეტმა და კრიტიკოსმა მარკ ვან დორენმა მიხედნილად სთქვა ფროსტის შესახებ: „იგი ფი-

ლოსოფიური პოეტი იყო, რაც მისი გაგებით ნიშნავდა ღრმა და ფაქობი გულის შერწყმას ინტელექტთან, რომელიც მუდამ დაეძებდა ღრმა აზრს ცხოვრებაში. რობერტ ფროსტის ცნობილი წიგნებია „ბიჭის სურვილი“, „ბოსტონის ჩრდილოეთი“, „დასავლეთისაკენ წიმიდინარე ნაკადული“ და სხვანი.

ვეიჩელ ლინდზი (1879 — 1931) უაღრესად თავისებური ფიგურაა ამერიკულ ლიტერატურაში. იგი როფესიით მხატვარი იყო, მაგრამ პარალელურად სწერდა ლექსებსაც. მან შემოიტანა პოეზიაში უაღრესად მონოლითური, მკვეთრი სურათოვნება, ამასთანავე, უნდა აღინიშნოს მისი ლექსების იშვიათი მუსიკალობა, რომელთა უმეტესობაც სასიმღეროდ იყო განკუთვნილი. ლინდზის თავისუფლად შეიძლება ვუწოდოთ პოეტი-ფერმწერი, ვინაიდან მის ლექსებში მხატვრის, ფერმწერის თვალის ხშირად ჩრდილავს პოეტის თვალს. განსაკუთრებით ეს ითქმის მის ცნობილ ლექსზე: „ზანგური ქადაგება: სიმონ ლვერი“. თუმცე უნდა ითქვას, რომ ეს ტენდენცია განსხვავდება იმაგისტი პოეტების ტენდენციებისაგან, რომელნიც ასევე ცდილობდნენ ლექსში სურათის, ხატის შემოტანას. განსხვავება, ჩვენის აზრით, იმაში მდგომარეობს, რომ ლინდზისთან ჩვენ ვხვდებით თითქოსდა დასრულებულ, ხორცშესხმულ ფერწერულ ტილოებს. ხოლო იმაგისტებთან ხატი უფრო პეროვანია, ხშირად გაბუნდოვანებული, ზოგჯერ მხოლოდ ემოციური განწყობილებაა დატოვებული, რომელსაც იწვევს რაიმე წარმოსახვითი ზმანება. გარდა ამისა, ლინდზი უმთავრესად იძლევა რეალისტურ სურათებს თავის ლექსებში, ხოლო იმაგისტები უფრო ირეალურ პლანში იძლევიან ხატს, მათი პოეზია უფრო იმპრესიონისტულ განწყობილებებს უახლოვდება. ვეიჩელ ლინდზი იყო სვედენბორგიანული ფილოსოფიის მიმდევარი, მას აქვს რამდენიმე ნაშრომი ამ დარგში, რომელთაგან გამოირჩევა „სპრინგფილდის ოქროვანი წიგნი“. მისი ცნობილი წიგნებია: „კონგო და სხვა ლექსები“, „კალიფორნიის ოქროს ვეშაპები“, „შვისაკენ სულა“ და სხვანი. ეს წიგნები გამოვიდა 1914, 1920, 1923 წლებში.

ჩვენ ვცადეთ გვეპოვნა განსხვავება იმაგისტის პრინციპებსა და ლინდზის შემოქმედებას შორის. უნდა ითქვას, რომ იმაგისტი დიდად გავრცელებული მიმდინარეობა იყო ათიანი და ოციანი წლების ამერიკულ პოეზიაში. როგორც თვით სახელი მიგვიჩივთ ამ მიმდინარეობისა (image — ხატი), მისი მთავარი პრინციპი იყო პოეტური სახისათვის სტატიურობის, ხედვითი სიმკვეთრის მინიჭება. იმაგისტებს ახასიათებდათ აგრეთვე ლექსიკურ-მეტაფორული მასალის ერთგვარი დისტრიბირება, ლირიული გზნების ერთგვარი შეფარვა. იმაგისტი პოეტები არიან, როგორც უკვე ითქვა, ეზრა პაუნდი, ჯილდა დულიტილი (H. D.), ემი ლოუელი

და სხვანი. ეზრა პაუნდი რომანული ენების სპეციალისტია, მთარგმნელი, ფილოლოგი. მისი შემოქმედება ვერ ჩაეტევა ვერც ერთი ნაციონალური ლიტერატურის ფარგლებში. იგი ისევე ორგანულად არის დაკავშირებული ჩინური პოეზიის ტრადიციებთან, როგორც ანგლო-საქსურ ან პროვანსულ პოეზიასთან. ჩინელი, რომაელი, შუა საუკუნეთა ფროპული პოეტების თარგმანსთან ერთად იგი ეწევა ერთგვარ მოდერნისტულ სტილიზაციას, რითაც თანამედროვე სულს უახლოვებს ძველი პოეზიის განწყობილებებს. ტ. ს. ვლიოტის თქმით, იგი არის „გამომგონებელი ჩინური პოეზიისა ჩვენ დროში“. მაგრამ, მიუხედავად ყოველივე ამისა, პაუნდი მაინც ამერიკულ პოეზიას სთვლის თავის მშობლიურ ნიადაგად. საუკეთესოდ არის ეს გამოხატული უოლტ უიტმანისადმი მიძღვნილ ლექსში „პაქტი“. ვარდა ამისა, პაუნდი ცნობილია როგორც ესსეისტი, კრიტიკოსი. მისი ესსეების წიგნია Polite Esseys (1937), აგრეთვე ABC of Reading (1934). მისი ყველაზე პოპულარული წიგნია Cantos, რომელიც ჩვენს ენაზე გადმოითარგმნება სიტყვით „ქებანი“. ეს არის ქებათა სერია, რომელიც ჯერ არც უნდა იყოს დასრულებული.

იმაეისტებს შორის განსაკუთრებით საინტერესოა პოეტი ჯალი ჰილდა დულიტილი, რომელიც ახდენს ძველბერძნული ლირიკის ტრადიციების ერთგვარ მოდერნიზაციას. იგი ამავე დროს ცნობილია, როგორც საუკეთესო მთარგმნელი ძველბერძენი პოეტებისა. იგი იყო მეუღლე იმაეისტი პოეტის რიჩარდ ოლდინგტონისა, რომელიც უფრო ცნობილია როგორც რომანისტი. ჰილდა დულიტილი უფრო ტიპური იმაეისტია, ვიდრე პაუნდი. მისი წიგნებიდან აღსანიშნავია „ქელიოდორა“ (1924), „კედლები არ იქცევიან“ (1944) და „ხარკი ანგლოზებისადმი“ (1946).

ჩვენი საუკუნის დასაწყისში ასპარეზზე გამოსული პოეტებიდან განსაკუთრებით უნდა აღვნიშნოთ უოლეს სტივენსი (1879 — 1955), უილიამ კარლოს უილიამსი (1883), მერიენ მური (1887), რობინსონ ჯეფერსი (1887), ტ. ს. ვლიოტი (1888 — 1965), კონრად ვიენი (1889) და სხვანი.

უოლეს სტივენსი პიროვნებით ადვოკატი იყო. იგი სრულიად განცალკევებით დგას ამერიკულ პოეზიაში, მეტად რთულია მისი მიკუთვნება რომელიმე მიმდინარეობისადმი. ჩვენის აზრით, ჯეფრი მური ამით ცდილობს რომ იგი დაუკავშიროს ვლადარ პოს ხაზს ამერიკულ პოეზიაში. სტივენსისათვის დამახასიათებელია სრულიად ახლებური შერწყმა მუსიკისა და ფერწერისა პოეზიაში, მაგრამ მუსიკასთან მისი დამოკიდებულება იმგვარი როდია, როგორც სიმბოლისტებისა, იგი ლექსის ბგერითი სტრუქტურით როდი ცდილობს დაუახლოვდეს მუსიკას. მის ლექსებში უფრო მხატვრულ სახეთა წყობა და შინაარსი იწვევენ მუსიკალურ ასოციაციებს

(წიგნი Harmonium, 1923). მართალია, სტივენსისათვის უცხოა თვითმზღვენი გატაცება ასონანსებითა და ალიტერაციებით, მაგრამ მისი ლექსი ამით უკვე ჰკარგავს კეთილხმოვანებას. აღსანიშნავია, რომ იგი, ფროსტის მსგავსად კლასიკური ლექსის პოზიციებზე რჩება.

მერიენ მურის პოეზია ემილი დიკინსონისა და H.D.-ის მსგავსად დაწმენდილობითა და დიაპაზონის მოჭეუნივითი სიფიქროვით ხასიათდება. მისი ლექსები უფრო მედიტაციური ხასიათისაა. მის მიერ ტიმოტეაფიული ეფექტების ხმარება არასოდეს გადადის სასტამბო ნიშნებით ჟონგლითობაში, რაც ხშირია ზოგიერთ სხვა ამერიკელ პოეტ-მოდერნისტთა შემოქმედებაში. მისი წიგნებია „პანტოლანი და სხვა ლექსები“, „რანი არიან წლები?“ და სხვ.

უილიამ კარლოს უილიამსი (1883) თავდაპირველად იმაჟისტების ფრთას ეკუთვნოდა, იგი განიცდიდა განსაკუთრებით პუნდის გავლენას. შემდეგ კი ჩამოშორდა იმაჟისტებს. მის პოეზიას ახასიათებს „წმინდა“ ამერიკული სპეციფიკობა, რამდენადაც იგი ცდილობს დაუპირისპირდეს ვეროპულ და მსოფლიო ტრადიციებს. მისივე სიტყვით რომ ვთქვათ, იგი ცდილობდა „ადგილობრივ პირობებში ხელახალ აღმოჩენას პირველადი იმპულსისას, ხელოვნების ელემენტარული პრინციპისას“.

მისი წიგნებია „გაზაფხული და ჯვლაფერი“, „სიყვარული და მოგზაურობა“. რობინსონ ჯეფერსის პოეტური სამყარო გეიტაცებს თავისი უჩვეულობით. იგი დაიბადა პიტსბურგში 1887 წელს ბურჟუაზიული ფილისტერული საზოგადოების გულარძილობამ და ბანალურმა მატერიალიზმმა, გამისვლებულმა უტილიტარიზმმა ჯეფერსში აღძრა მძლავრი პროტესტის გრანობა და ამიტომ ხშირად მისი სტრიქონებიდან მოგვეჩვენებს ხმა ადამიანის ბუნებრივ სიქველემი დაეჭვებული კაცისა. ჯეფერსი დაიბადა კლასიკური ფილოლოგიის პროფესორის ოჯახში. იგი თავად უდიდესი მცოდნეა ანტიკური პოეზიისა, თემატიკაში იგი ხშირად მიმართავს ანტიურობის თემებს. მისი თავისუფალი ლექსიც კლასიკურ მეტრებს ეფუძნება. იგი გამოირჩევა საოცარი დინამიურობით, განწყობილებათა და სახეთა ქაოტიური აღრვევის ნიღბტქვემ იმალება დიდი შინაგანი მოწესრიგებულობა ლექსის კომპოზიციური მიმდინარეობისა. ჯეფერსმა ახლებურად დაამუშავა ორესტისისა და ელექტრას ლეგენდა. აგრეთვე შედგას თემა. მისი სხვა წიგნებია „მკვდრებთან ჩასვლა“ (1931), „მიეცით თქვენი გული ქორებს“ (1933), „გაუწყვროთ მსეს“ (1941) და სხვა.

ტომას სტერნს ელიოტი თანამედროვე მსოფლიოს ერთ-ერთ უდიდეს პოეტადაა

ადიარებელი. წარმოშობით იგი ამერიკის შერთებულ შტატებს ეკუთვნის. 1914 წლიდან ინგლისში ცხოვრობდა უმეტესად და 1927 წელს მიიღო ინგლისის მოქალაქეობა; ელიოტი იმავე მიზეზით გამოეცა ამერიკას, რა მიზეზითაც განმარტოვდა თავის კოშკში რობინსონ ჯეფერსი, რომელმაც განდევნის ცხოვრება არჩია დღევანდელი ამერიკის ლიტერატურულ ბიზნესში ჩაბმას. თუმც უნდა ითქვას, რომ უიტმანიდან დაწყებული, დიდი ამერიკელი პოეტები მუდამ ასხვავებდნენ ორ ამერიკას: ერთს — დიდი ჰუმანისტური მწერლებისა და მოღვაწეების ამერიკას და მეორეს — ლინკოლნის მკვლელსა და ლინჩის კანონის შემომღებს.

მართალია, ზოგი კრიტიკოსი ცდილობს გამოაცხადოს ელიოტი მხოლოდ ინგლისური პოეზიის კუთვნილებად, მაგრამ ჯეფერი მური ძლიერ დამაჯერებლად ამტკიცებს, რომ თვით ინგლისში უოფენისას და მუშაობისას ელიოტი ინარჩუნებდა პირწმინდა ამერიკულ ს'ვეციფიურობას. მურის აზრით, „აღფრედ პრუფროკის სამიჯნურო სიმღერაში“ გარემო ამერიკულია, გმირი უფრო ამერიკელია თავისი ფსიქოლოგიით, თავისი ასოციაციებით. იგივე ითქმის არა მარტო მის სხვა ადრეულ ლექსებზე („პრელუდიები“, „ქარიანი ღამის რაფსოდია“, „სუნი მებრძოლი“ და სხვ.), არამედ „ოთხ კვარტეტზეც“, რომელიც უფრო გვიანდელ პერიოდს ეკუთვნის (30-იან წლებს). „ოთხ კვარტეტში“ ნახსენები დიდი მდინარე, რომელსაც პოეტი „ჟავისფერ, პირქუშ ღმერთს უწოდებს“, ჯეფრი მურის თქმით, მისისიპია, სადაც ელიოტი ხშირად ნოსნობდა მასაჩუსეტსის კლდოვან ნაპირთან.

მური აგრეთვე ცდილობს ელიოტის პოეზია დაუნათესავოს იმაგიზმს და ვერა პაუნდს, მისი აზრით, ელიოტის პოეზიის ერთ-ერთი უმთავრესი მახასიათებელია ვიზუალობა. ჩვენის აზრით, ეს ერთგვარი ტენდენციურობაა მისი მხრით, რათა გაამართლოს თავის მიერ წინასწარ შემუშავებული დებულება. ამის თქმა შეიძლება მხოლოდ ზოგიერთ ადრეულ ლექსებზე და არა მთელს შემოქმედებაზე. მურს ნოყავს ელიოტის ციტატა, სადაც ელიოტი ამჟობინებს „დანტეს გარკვეულობას შექსპირის ბუნდოვანებას“. რატომ უნდა დავასკვნათ, რომ აქ საქმე ეხება ვ ი ზ უ ა ლ უ რ გ ა უ რ კ ვ ე ე ლ ო ბ ა ს ? ჩვენის აზრით, აქ უფრო აზრისა და განწყობილების გარკვეულობას გულისხმობს პოეტი.

მომდევნო თაობის პოეტებს შორის უნდა აღინიშნოს არჩიბოლდ მაკლიში (1892), ჯონ პილ ბიშოპი (1892 — 1944), ე. ე. კამინგსი (1894), ოლენ ტეიტი (1899), რიჩარდ ებერჰარტი (1904), სტენლი კუნიცი, ელიზაბეტ ბიშოპი (1911), მიურეელ რეისერი (1913), კარლ მაპრო (1913), რენდოლ ჯერელი (1914), ტელორ როეტკე (1908), რობერტ ლოუელი (1917) და სხვანი.

ე. ე. კამინგსი ჰქმნის საკვებით ახლებურ სტილს, რაც გამოიხატება მისი ფაქტურის უცნაურ დანაწევრებაში: იგი არღვევს სინტაქსს, სიტყვების ნაცვლად ხშირად ხმარობს მარცვლებს, იშველიებს სასტამბო ნიშნების უჩვეულო ხმარებით მიღებულ ეფექტებს. იგი ჰქმნის საკუთარ პერსონაჟებს, ირეალურ არაადამიანურ არსებებს, ჰქმნის ასეთსავე ფანტასმაგორიულ სიტუაციებს. ევროპულ პოეზიაში ამ მხრივ მას შეიძლება დაეუნათესავოთ გერმანელი თანამედროვე პოეტი ჰერბერტსპინგერი. თუმცე უნდა ითქვას, რომ კამინგსისთვის უცხოა მორგენშტერნის დიდი ფილოსოფიური სიღრმე. კამინგსის ფანტაზიის უცნაურობის საწყისი, ჩვენის აზრით, ჯერ კიდევ ვეგარ პოსთან უნდა ვეძიოთ (იგულისხმება ლექსი „ულალუმი“ და სხვანი).

ოლენ ტეტიტი გამოჩენილი პოეტი და დიდად საყურადღებო კრიტიკოსია. მისი პოეტური პოზიცია განსაზღვრა მისი ესეების წიგნმა, სადაც იგი უპირისპირდება რომანტიზმის მანერულობას (ელიოტის მგავსად) — კლასიციზმის პოზიციებიდან. ჯეფრი მური ვეგარ პოს უკავშირებს მის პოეზიას. ელიზაბეტ ბიროპს მეტად თავისებური მანერა ახასიათებს, რაც გამოიხატება მისი ლექსების, ასე ვთქვათ, ურბანისტულ ფანტასტიკაში. ჯეფრი მურს კარგად აქვს შენიშნული კაფკასეული პესიმიზმი ბიროპის შემოქმედებაში, რომელიც თავს იჩენს დიდი ქალაქისა და პიროვნების დაპირისპირებისას (ლექსი „ადამიანი-ხოჭო“). კარლ შაპირო და რენდოლ ჯერელი უიტმან-სენდბერგისეულ ზუსტ აგრძელებენ, ისინი არ განიხილავენ მოვლენებს და საგნებს „შერჩევის“ თვალსაზრისით. ჟურნალისტური პოეზია მათში ახლებურად გრძელდება.

ახალ ამერიკულ პოეზიაში შეიმჩნევა, როგორც უკვე აღინიშნა, ძირდადად, ორი მიმართულება. ერთი მათგანი დაკავშირებულია უიტმანთან და მისი ტრადიციების გამგრძელებელ პოეტებთან, ხოლო მეორე — ემილი დიკინსონთან. პოეტი-რეალისტები უფრო უიტმანისეულ ხაზს ეკუთვნიან. მნიშვნელოვანი პრობლემაა, ჩვენის აზრით, აგრეთვე იმის გამოჭედა, თუ რა მიმართებაა ინგლისურ და ამერიკულ ლიტერატურებს შორის, ამ თვალსაზრისით განხილულ უნდა იქნენ ამერიკელი ინგლისელი პოეტები, რომელნიც ორივე ქვეყნის ლიტერატურის ისტორიას ეკუთვნიან (მაგ. ტ. ს. ელიოტი). ეს შესაძლებლობას მოგვცემს უფრო ზუსტად განვსაზღვროთ ამერიკული პოეზიის სპეციფიკა. დასასრულ, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ტერმინი „რენესანსი“ არ უნდა იქნეს გაგებული ლიტერატურულ მიმდინარეობის ან დაკრუფების გაგებით. ეს არის უფრო პერიოდის სახელწოდება, როდესაც დაიწყო აღმავლობა ახალი ამერიკული პოეზიისა, არ არსებობს რაიმე

საერთო დეკლარაცია, ან მანიფესტი, ან თუნდაც ესთეტიური კრედიტულიც აერთიანებს ამ ხანის პოეტებს, მათი კონცეპციები, მსოფლმხედველობა, მსოფტური სტილი დიდად განირჩევა ურთიერთისაგან. შეიძლება ლაპარაკი მხოლოდ გარკვეულ დაჯგუფებებზე, როგორც მაგ. „მიმეისტები“ და „პოეტი რეალისტები“. მაგრამ ამავე დროს არიან პოეტები, რომელნიც განცალკევებით დგანან, არ გუთვნიან არც ერთ დაჯგუფებას. ამიტომ ტერმინი „რენესანსი“ ლიტერატურის ისტორიკოსებისა და კრიტიკოსებისათვის უფრო ხელსაყრელია, რათა განსაზღვრულ იქნეს გარკვეული პერიოდის თავისებურება. უნდა აღინიშნოს, რომ ზოგიერთი კრიტიკოსი (მაგ. ფ. მათეესენი) ტერმინს „ამერიკული რენესანსი“ უფრო ფართო გაგებით ხმარობს, კერძოდ, XIX საუკუნის ამერიკის აზროვნებასთან და მწერლობასთან დაკავშირებით (ემერსონი, პოთორნი, ჯეიმზი და სხვ.), მაგრამ ამ შემთხვევაში ტერმინი „რენესანსი“ ჩვენს მიერ ნახმარია სრულიად სხვა გაგებით.

ჩვენი წინასიტყვა მიზნად ისახავდა იმ ამერიკელ პოეტთა მიმოხილვას, რომელნიც ჩვენი საუკუნის დასაწყისში გამოვიდნენ სამწერლო ასპარეზზე მიმოხილვას, ცხადია, ინფორმაციული ხასიათი უფრო აქვს, ვიდრე კვლევითი. ჩვენ ყოველთ მიგვენიშნებინა ძირითადი მაგისტრალური გზები, რომლებითაც მიემართება თანამედროვე ამერიკული პოეზია, ზოგადი შტრიხებით დაგვეხასიათებინა მათი მრწამსი, მათი შემოქმედებითი სტილი და მეთოდი. მათი ლექსების ქართული თარგმანები კი ალბათ უფრო მეტს გვეტყვიან ყოველივე ამის შესახებ.

ზვიად გამსახურდია

გემების ქალაქი

გემების ქალაქი!

(ო, შავი გემები, პირქუში გემები!

ო, მშვენიერი ქიმწამახული გემები და ხომალდები იალქნიანი!).

მსოფლიო ქალაქი! (ყველა რასები აქ აღრეულან,

დედამიწის ყოველ კუთხეს შეაქვს წვლილი მის ცხოვრებაში).

ქალაქი! — აზვავებული, ქუშმომდგარი მოქცევის ქალაქი!

ქალაქი, სადაც გაშმაგებული ზღვა გამუდმებით ასკდება ნაპირს

და უკან იხევს წყალბრუნვით და ჭაფის შხუილით!

სავაჭროების, ნავსადგურების ქალაქი! — მარმარილოსა და

ფოლადის ცათამწვდენი ფასადების ქალაქი!

ქალაქი ყიფი და ვნებიანი — შეუპოვარი, ცოფიანი, ექსტრავაგანტი!

შენ აღმოცენდი, ო, ქალაქო — არა მხოლოდ მშვიდობისათვის,

ემსგავსე შენს ჭეშმარიტ სახეს, ომისმწყურველო!

ო, ნუ შედრკები — მიჰბაძე მხოლოდ საკუთარ მოდელს და არა

სხვისას!

მომხედე მე — იყავ ხატება ჩემი, ვით მე ვარ შენი ხატება!

იგი, ვინაც შენ შეივრდომე, მეც შევივრდომე,

ავი თუ კარგი, არ განმიკითხავს — მე მიყვარს ყველა

და არაფერს არ ვსჯი აუგად,

მივესალმები, ვუმღერ ყველას და ყოველივეს, რაც კი

შენია — ყოველივეს, მშვიდობის გარდა,

2. ამერიკელი პოეტები

საბართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მშვიდობას ვუმღერ მშვიდობისას, ამჟამად კი დაფდაფი მიხრობს,
ჩემი სიმღერა ომად, სისხლისმღერელ ომად მოედო
შენს ქუჩებს, ქალაქო!

კოსმოსი

იგი, ვინც შეიცავს ნაირსხვაობას და ვინც თავადაა ბუნება,
ვის არსობაშიც ვლინდება დედამიწის ამპლიტუდა, მისი სიმკისე,
სექსუალობა, მისი დიადი შემწყნარებლობა, წონასწორობა,
იგი, ვისთვისაც მარად უცნობა არარაობის თვალთა ღიად შეთენილი
სარკმლები, ან ვისი ტვინიც წილნაყარია არარაობის
მაცნეებთან,
ვინც შეითავსებს რწმენასა და ურწმუნობას, ვინც თავადაა
მიჯნურთა შორის უდიდებულესი,
ვისაც დაუთქვამს: სამებით სრული პროპორცია რეალიზმის,
სპირიტუალიზმის, ესთეტიკის და ინტელექტის,
იგი, ვინაც შექქმნა ტანი და განსაზღვრა ყველა ასონი და
ორგანონი როგორც თანაბრად კეთილნი,
იგი, ვინც მიწის ან საკუთარი სხეულებრივი რაობის
თეორიით განჭვრეტს რთულ ანალოგიათა მემშვეობით სხვა
თეორიებს,
ქალაქის, ლექსის, ან სხვადასხვა სახელმწიფოთა დიდ
პოლიტიკის თეორიებს,
იგი, ვისაც სწამს არა მარტო ჩვენი სფერო, საკუთარი
მზით და მთვარითურთ, არამედ სწამს სხვა სფეროებიც
საკუთარი მზეებით და მთვარეებითურთ,
იგი, ვინც გეგმავს სახლს თავისთვის, და განა თუ ერთი

დღისათვის, მთელი შემდგომი დროისათვის, სჭკრეტს რასუშს,
ერებს, რიცხვებს, თაობებს,

წარსული და მომავალი მკვიდრობენ მასში, ვით მთელი
სივრცე — ერთიანი, განუყოფელი.

უბრალო მშაპვისადმი

მშვიდად იყავი, მოიქეცი ჩემთან თამამად, ეს
მე ვარ, უოლტ უიტმანი, უხვი და ვნებიანი,
როგორც ბუნება. ვიდრემდის შენ მზე არ უარგყოფს, არც
მე უარგყოფ, ვიდრემდის წყალნი არ შესწყვეტენ შენთვის
ლიელივს და ფოთლები შრიალს,
ჩემი სიტყვებიც არ დაშვრებიან შენთვის
შრიალით და ლიელივით.
ჩემო გოგონი, გითქვამ პაემანს და გავალვ
იყო მომთმენი და სრულყოფილი, ვიდრემდის
მოვალ,
მანამდის კი მოგესალმები მრავლისმთქმელ მზერით,
რათა მოსვლამდის არ დამივიწყო.

რა ვარ ნეტავი

რა ვარ ნეტავი ბოლოს და ბოლოს, თუ არა ბავშვი, რომელიც
ხარობს საკუთარი სახელის გაგონებით? — იმეორებს და
იმეორებს მას.
ვდგავარ და ვუსმენ — არასოდეს ვილლები ამით.

თქვენთვისაც იგივეა თქვენი სახელი;

არასოდეს გიფიქრიათ, რომ ეგ სხვა არაფერია, თუ არა არაფერი, თუ არა ქართული ენის ეროვნული ბიბლიოთეკა
ორჯერ-სამჯერ წარმოთქმა ერთი და იგივე სიტყვისა?

მანაკაბა

მე ვეძებდი რაიმე სრულყოფილს, შესაფერის სახელს ჩემი
ქალაქისთვის
და ამ დროს — დახე საოცრებას! — აზრად მომივიდა აბორიგენული
სახელი.

ახლა კი ვხედავ, რას ნიშნავს სახელი, სიტყვა, — ქაეროვანი,
ჯანსაღი, დაუთრგუნავი, მუსიკალური, თვითკმაყოფილი;
მე ვხედავ, რომ ეს სიტყვა ჩემს ქალაქს ძველთაგან მოსდევს,
მე ვხედავ ამ დიდებულ სიტყვას ჩაბუდებულს ზღვის ყურეებში,
მდიდრულს, ფართოდ შემოღობილს გემებისა და იალქნების ხშირი
მესერით, სამოცი მილის სიგრძე კუნძულს, მყარს,
საფუძვლიანს,

ჰა, ურიცხვი, ხალხმრავალი ქუჩები, ფოლადის მალალი
ნაგებობანი, მძლავრი, კაფანდარა, ქაეროვანი
შენობები, ლაქვარდ ცაში რომ აღმართულან.

სწრაფი, წყალუხვი მოქცევები, ჩემი საყვარელი
მოქცევები, ჩამავალ მზისკენ რომ ისწრაფვიან.

ზღვაზე — გაშლილი დინებები, პაწია კუნძულები, უფრო
მოზრდილი მაერთი კუნძულები ბორცვებით, ვილებით,
აურაცხელი ანძები, თეთრი სანაპირო კატარღები,
ლიხტერები, ბორნები, შავი, მყარად ნაგები
საოკეანო გემები,

ქალაქის ცენტრალური ქუჩები, საქმიანი დაწესებულებანი,
ზღვაოსნების, ვაჭრების, ბირჟის მაკლერების
დაწესებულებანი, მდინარის სანაპირო ქუჩები,
გადმომსხდარი იმიგრანტები, კვირაში ოცი თუ ორმოცი ათასი,
საქონლით დატვირთული ფორნები, ცხენოსანთა ვაჭკაცური მოდგმა,
სახეგარუჯული მეზღვაურები,
ზაფხულის ქაერი, ცხრათვალა მზე, ცაზე ღრუბელთა იალქნები,
ზამთრობით — თოვლი, მარხილის ეჭვნები, მდინარეზე — გამდნარი
ყინული, აღმა და დაღმა რომ დასცურავს მოქცევასთან
და უკუქცევასთან ერთად.

ქალაქის მექანიკა, ხელოსნები, — მკვრივად მოყვანილი,
პირმშვენიერი მამაკაცები, თვალს რომ იოლადა გაგიმართავენ.
ხალხმრავალი ტროტუარები, ტრანსპორტი, ბროდვეი, ქალები,
მალაზიები და ვიტრინები —
მილიონები — თავისუფალი და მოხდენილი მანერები — გულდია
ხმები — სტუმართმომყვარეობა, — ვაჭკაცური, გულითადი
ახალგაზრდობა!

აზვირთებული და მჩქეფარე წყლების ქალაქი! გემებისა და
ანძების ქალაქი!

ზღვის ყურეებში ჩაბუდებული ქალაქი! ჩემი ქალაქი!

ო, კაპიტანო! ჩემო კაპიტანო! ¹

ო, კაპიტანო! ჩემო კაპიტანო! დასრულდა ჩვენი მძიმე მგზავრობა,
გვეღირსა ცის გასხვივოსნება,

¹ იგულისხმება პრეზიდენტი აბრამ ლინკოლნი.

ხომალდმა გაუძლო ღელვებს და გრიგალებს, ჩვენი სანუკვარი
ასრულდა ოცნება,
ახლოა ნაპირი, მოისმის ზარები, ისმის მოზეიმე ხალხის ჟრიამული,
თვალეები მისდევენ ხომალდის მტკიცე ქიმს, ფრიალებს ალაში
სისხლით დანამული,
მაგრამ გული! გული! გული!
სისხლის გუბე შესაზარი!
გემბანზე ხომ კაპიტანი
ასვენია ცივი, მკვდარი.

ო, კაპიტანო! ჩემო კაპიტანო! აღსდექ და ყური მიაპყარ ზარებს;
აღსდექ — დღეს შენთვის ფრიალებს დროშა, შენთვის ვაჭუხებთ
ძღვევის ნალარებს,

ეს გვირგვინები, ბაფთიანი ყვავილწუნულები შენია, შენი!
შენ გიხმობს ხალხი, ეს ზღვა ხალხი, შენა ხარ მისთვის შვების
მომვლენი!

ჩვენო კაპიტანო, მამავ საყვარელო!
ჩვენთვის აღარ დარობს დარი,
ვგებ სიზმარია, რომ შენ ამ გემბანზე
გართხმულხარ ცივი და მკვდარი?
მაგრამ კაპიტანი აღარ მპასუხობს,
დადუმებულან უსისხლო ბაგენი,
მამა საყვარელი ვერ გრძნობს ჩემს შეხებას,
მის მაჯისცემასაც ვეღარ მივაგენი,
იზეიმეთ, ნაპირებო,
მე კი მმართველს ჩუმი ზარი,
გემბანზე ხომ კაპიტანი
ასვენია ცივი, მკვდარი.

გაზაფხულს სჩვევია ნათელი

გაზაფხულს სჩვევია ნათელი,
უჩვევი წლის ყველა დროისთვის,
იგი ბუნებაში გაჩნდება,
მარტი რომ გრიგალებს მოირთავს.

რადაც ფერი ჩნდება უეცრად,
შორეულ ლივლივა ტატნობზე;
იგი სწავლულთათვის უცხოა,
კაცის ბუნებისთვის — საგრძნობი.

იგი გველოდება მდელიოზე,
შორეულ ხეებში გუბდება,
შორეულ აღმართებს ატყვია,
თითქოს კიდევ გვესაუბრება.

მერმე პორიზონტებს გაჰყვება,
ან შუადღეებში ზავდება,
არც კვალს, არც ფორმულას არ სტოვებს
ჩვენთვისაც უდროოდ თავდება.

არის დანაკარგი ერთგვარი
გულისტკივილი შინაგანი,

თითქოს სოვდაგარმა გაჰყიდა
წმიდათაწმიდა რამ საგანი...

ჩიტი გადმოფრინდა ბილიკზე

ჩიტი გადმოფრინდა ბილიკზე,
მე თვალს ვადევნებდი ჩუმად,
ჭია გამოქექა, გაწყვიტა
და ასე მიირთვა, უმად.

შემდეგ შეისრუტა ნამი
იქვე, ბალახიდან, და საფრად
გზისპირა ყორეს მიაშურა,
ბზიკის დასაჭერად ჩასაფრდა.

თან მოუსვენარი თვალები
მიდამოს მოავლო ბეჯითად,
შემკრთალ მძივებს ჰგავდნენ ბრჭყვიალით,
თავი — გლუვი გიშრის ბეჭედი —

შემოატრიალა შემკრთალმა,
მე მას შევთავაზე მარცვალი,
გაშალა ფრთები და გაფრინდა
უხმოდ და გულის ფანცქალით.

ასე ნაცადი ნიჩბოსანი
გააპობს დავერცხლილ დინებას,
ასეთი სიფრთხილით პეპელა
დილით ყვავილს მოველინება.

მინევერ ჩივი

მინევერ ჩივი, ჟამთა მოზარე,
ერკინებოდა საწუთროს მუხთალს,
ქვეყნად გაჩენას მოსთქვამდა მწარედ,
ნიადაგ სწუხდა.

მინევერს სწვაგდა წარსულის ეშხი,
ხმალთა კვესება, მხედართ ყიჟინი,
(ლომგულ რაინდთა ზმანებით შეშლა,
და ცვეკვის ეინი).

მინევერს სწამდა, რაც აღარ იყო,
ეზმანებოდა წარსულის ძვრები;
კამელოტის და თებეს გარიყვა,
პრიამეს მტრები.

იყო მოზარე სხვათა დიდების,
მრავალ სიბრძნეთა მცნობი, უფალი,
ხან რომანტიკის გაბედითების,
ხან ხელოვნების ჭირისუფალი.

უყვარდა ძლიერ მედიჩის გვარი,
თუმც არ ენახა თვალით აროდეს,

ეზმანებოდა ცოდვილთა ჯარი,
აწ და მარადის.

მინევერ ჰგმობდა აზრებს ბანალურს,
სძულდა კოსტუმი ხაკის, ჯამოსი,
მას შემართებას მედივეალურს
ჰგვრიდა ფოლადის, ჯაჭვის სამოსი.

მინევერს სძულდა ოქრო წყველი
(თუმც, უმისობაც არ ახარებდა),
და ხშირად, ოქროგამოღებული,
ლამეებს ფიქრში გაატარებდა.

მინევერ ჩივი, გვიან შობილი,
ხშირად ფიქრობდა, ხშირად ფიქრობდა.
ცეცხლი თუ სწვაედა ჩაუჭრობელი,
ღვინით იჭრობდა.

ბორაკი

სად არიან ელმერი, ჰერმანი, ბერტი, ტომი და ჩარლი,
უნებისყოფო, მკლავმაგარი, პამპულა, ლოთი და ჩხუბისთავი?
ყველას, ყველას სძინავს გორაკზე.

ერთი ციებ-ცხელებას გადაჰყვა,
მეორე მალაროში ხანძარმა იმსხვერპლა,
მესამე ჩხუბში მოკლეს,
მეოთხე ციხეში მოკვდა,
მეხუთე ხიდიდან გადმოვარდა ცოლ-შვილისათვის შრომაში

გართული,

ყველას, ყველას სძინავს, სძინავს, სძინავს გორაკზე.

სად არიან ელა, კეტი, მეგი, ედით და ლიზი?
გულთბილი, გულით ალალი, მოუსვენარი, გულამაყი და ბედნიერი?
ყველას, ყველას სძინავს გორაკზე.

ერთი სირცხვილეულ მშობიარობას გადაჰყვა,
მეორე უარყოფილ სიყვარულს,
მესამე ვიღაც არამზადამ დაახრჩო ბორდელში,
მეოთხე შეგინებულმა ნამუსმა იმსხვერპლა გულისწადილის ძებნისას,

მეხუთე — უკეთესი ცხოვრების ძიებამ პარიზში, ლონდონში,
იქიდან გადმოსვენეს თავის პაწაწინა ფართობზე ელასთან
კეტისთან, მეგისტან, —
ყველას, ყველას სძინავს, სძინავს, სძინავს გორაკზე.

სად არიან ბიძია აიზიკ და დეიდა ემილი,
სად არის მოხუცი ტაუნი კინსედი, სევენ ჰოფტონი,
მაიორი უოკერი, ვისაც ოდესღაც უსაუბრია
რევოლუციის სათაყვანებელ გმირებთან?
ყველას, ყველას სძინავს გორაკზე.

მათ გვერდში მიუწვინეს ომში დაღუპული ვაჟები,
საწუთრომომცდარი, შორს გადახვეწილი ქალები,
მათი ბავშვები სტირიან უღედმამოდ, —
ყველას, ყველას სძინავს, სძინავს, სძინავს გორაკზე.

სად არის მოხუცი მევიოლინე ჯონსი,
სიკვდილთან რომ თამაშობს თავისი ცხოვრების ოთხმოცდაათი
წლის მანძილზე,
წვიმაში, თოვლ-ჭყაპში მკერდგაღუდლი რომ გამოდის,
ლოთობს, ოინბაზობს, ცოლი არ აწუხებს და შვილი,
არც ოქროზე ფიქრობს, არც სიყვარულზე და არც ზეცაზე,
ჩუ! იგი ისევ შარშან დაჭერილ ლიფსიტებზე ყბედობს,
დიდი ხნის წინათ გამართულ დოღებზე კლეირის ქალაში,
და ჰყვება ეიბ ლინკოლნის მიერ
ერთ დროს სპრინგფილდში მოყოლილ ამბავს.

თუმც უბირი ვარ და უცნობი, ჩემგან მოისმის
 მარადიული, უჩვეულო მუსიკის ხმები:
 „არავის მიმართ ავი ზრახვა, ყველას მიმართ ქველმოქმედება“.
 მილიონების შენობა ვარ,
 ნაციის სახე, გაბრწყინებული
 სიჭველით და ჭეშმარიტებით.
 ეს მე ვარ, ენი, ამ ბალახქვეშ მძინავს ამჟამად,
 მე სიცოცხლეში შევუყვარდი აბრაჰამ ლინკოლნს,
 ჩვენ დავქორწინდით განშორებით
 და არა შეყრით.
 დაე, ჰყვოდეს რესპუბლიკა სამარადისოდ
 აი, ამ მკერდზე დაყრილ მტვერში სართბდეს იგი.

¹ გადმოცემის თანახმად აბრაჰამ ლინკოლნის მიწვევრი.

ნოემბრის სტუმარი

ჩემი მწუხარება (როდესაც მეწვევა და ჩემში სახლდება), — ფიქრობს შემოდგომის უნათლო დღეებზე, მომქანცველ წვიმაზე, როს სიმშვენიერე ბუნების კედომისა ისევ განახლდება, მას უყვარს ალვების ჭკნობა ვერცხლისფერი და ცად ამადლება, ჩვენს მიერ მრავალგზის გათელილ მინდვრების ნესტი და სინაზე.

მისი სიამტკბილე აროდეს მშორდება და მეც, უდრტვინველი, მისი მოსალბუნე საუბრის სმენისგან არასდროს ვიღლები, და მას უხარია, როდესაც ჯგუფ-ჯგუფად გვტოვებენ ფრინველნი, და მას უხარია, როდესაც ფერები — რუხნი, საკვირველნი, ვერცხლად იქცევიან ირგვლივ შემომდგარი, ფაფუკი ნისლებით.

მაშინ გაძარცული ხეების მოწყენა, ის ჩუმი ნადველი, მიწა გადამჭკნარი და შავი ღრუბლებით ცა დამძიმებული, — ყველა ეს მშვენება, მისგან ჭემმარიტი სისავსით ნახული, ისევ აღუქმელი ჰგონია ჩემს სულში და ღრმად დამარხული, იდუმალებისთვის მომითხრობს კვლავ და კვლავ, სიამით ვნებული.

რამდენი ხანია, რაც მე შევიყვარე, და რაც შევითვისე, ნოემბრის დღეები, ჩუმი, გაძარცული ნოემბრის დღეები, პირველ მოთოვამდე რომ იბინდებიან მდუმარე ტყეები, მაგრამ ამაოა ყველა დარწმუნება ჩემთვის და მისთვისაც, რადგან მისი თვალით სხვაა ეს ქვეყანა და ეს სივრცეები.

ერთნი სანყაროს დასასრულად ცეცხლს გვიქადიან,
მეორენი — გამყინვარებას.

როცა ვიხსენებ, თუ რა მწადდა და რა მწადიან,
ვემხრობი მათ, ვინც აღსასრულად ცეცხლს გვიქადიან.
მაგრამ თუ ორგზის შეგვეხსნება ნგრევის კარები,
მე სიძულვილსაც კარგად ვიცნობ, ახლა რომელიც
მაფიქრებინებს, რომ ნგრევისთვის გამყინვარება
ძალა არის არანაკლებ განუზომელი.

გარტხმულნი

ქარს ეუბნებოდა თქემი:

„გასწი და წამოვალ ჩქარი“.

ბაღს შემოაცალეს ნემო,

ყვავილთათვის დადგა ზარი;

ცოცხლებს ქვეშ გართხმოდათ მიწის შავი ლები.

მე ვიცი, რას გრძნობდნენ მაშინ ყვავილები.

PERTINAX¹

დეე ქაოსი აღიძრას გოდებით,

დეე ღრუბლები შედრკნენ ცეცხლმოდებით,

მე მაინც ფორმას ველოდები.

¹ სინტაქსი (ლათ.).

მშვიდი ოქტომბრის მოალერსე, მყუდრო დილაო,
ნომწიფებულან დასაცვენად შენი ფოთლები;
ხვალინდელ ქარში გარინდებულ გზებს დაჩრდილავენ
ჩუმი ოცნებით...

ტყეზე ყვავების ყრანტალია დამაოსები,
ხვალინდელ ქარში დასტოვებენ ალბათ ბუდეებს,
მშვიდი ოქტომბრის მოალერსე, მყუდრო დილაო,
დღევანდელი დღის საათები კქმნიან ზღუდეებს,
ო, გაარღვიე ზღუდეები და დღის ნათელი
გაგვიხანგრძლივე. მიეჩვია გარდაქმნას გული,
გარდაქმენ იგი შენებურად და გაამთელე,
ხეს ალიონზე მოაცალე ერთი ფოთოლი,
ხოლო მეორე — შუადღისას შემოაცალე,
ერთი ჩვენს ხეს და მეორე სხვას. გზები მოთელე,
მზეს მოახვიე გამჭვირვალე ბურუსის ბადე,
მიწას მოავლე ამეტვისტოს მსუბუქი ჯადო,
ფრთხილად, ო, ფრთხილად!
აი ეს ვაზი შეიბრალე, დაყურსულს ჩრდილში
შეჭირხლებია ნაადრევი ყინვისგან ლერწი,
სულ მცირედიც და მისი ტანი გახდება ბერწი,
ადროვე ვაზებს მიბრუნება კვლავ სამთრულ ძილში...

მშვენიერი იქნენ შემოჩენი

გაისმა ხმა: „დაუშვით იგი ძირს!“

გაისმა ხმები: „ძირს — რა მანძილზე?“

„სამყაროს შვიდი ფენის მანძილზე“.

„დრო რამდენი გვაქვს?“

„აიღეთ ოცი წელიწადი.

დე მან უარპყოს სიყვარული სიმდიდრესთან და პატივთან ერთად.
მშვენიერნი იქნენ შემრჩენნი.

და შეარჩიონ!“

„მაშ მივცეთ თავად მას არჩევანი?“

„ჰო, მიეცით მას არჩევანი.

და შეასრულეთ ამოცანა მისი არჩევნის მიუხედავად“.

უხილავი ხელების გროვა შეეხო მის მხარს,

სამოქმედოდ გამზადებული.

და იდგა იგი წელგამართული,

ფართო, მრგვალი საყურეებით, ოქროვან გიშრის, მარგალიტით,
მოოჭვილი საყურეებით,

და ასეთივე მანიაკით დამშვენებული,

ლოყები ნაზად შეფაკლოდა,

ამაყად იდგა, სიამაყე მეგობრობისა.

იკითხა ხმამ: „აძლევთ არჩევანს?“

„დიახ, ვაძლევთ და მაინც ვიმარჯვებთ“.

„ამოქმედეთ სიხარული, მაგრამ დასტოვეთ თავად მარად
შეუმწიკვლავი.

მისი პირველი სიხარული იყოს ქორწილი,

რომელიც თუმცა ქორწილია,

მაგრამ ამავე დროს — კარგი, ეს თავად ეცოდინებათ მას და მის
საქმროს.

და ამის შემდეგ, მისი მომდევნო სიხარული იყოს ამგვარი:
დამწუხრდეს, მაგრამ მწუხარება თვისი დაძვაროს,

ნუ გაიგებენ მეგობრები წუხილის მიზეზს, და ნუ აქცევენ მას
სირცხვილად.

მისი მესამე სიხარული იყოს მათგან ამ მიზეზის წვრილად გაგება,
მაგრამ საკუთარ ბედნიერებით გაბრუება და
განურჩევლობა მიზეზის მიმართ.

მიეცით ბავშვით ერთ-ერთ მუხლზე მას მეოთხე სიხარულად და
მით შეახსენეთ ერთხელ, მხოლოდ ერთხელ, თუ ერთ დროს
რარიგ ბრწყინავდა იგი მშვენიებით.

და მეგობრებმა ეს ყოველივე ნახონ ზამთარში, ბუხრის შუქზე.
ნურაფერს ეტყვის იგი მეგობრებს, —

არასანდოდ ჩასთვალოს ყველა, კვლავინდებურად;

მისი მომდევნო სიხარული იყოს ამგვარი:

ნუ ჩასთვლის იგი მათ თქმის ღირსადაც.

დე, იყოს იგი თავმდაბალი ყველაზე მეტად,

სხვები კი სწორედ თავმდაბლობის ნაკლებობას ამჩნევდნენ მასში.

ამაოდ სურდეს, რომ იცნობდნენ მას ისეთად, როგორც არის,

ამაოდ სწადდეს, რომ შეიყვარონ იმისათვის, რაც არის იგი

სინამდვილეში,

და ანუგეშეთ იგი მეექვსე სიხარულით, რაც მიახვედრებს,

რომ ხელმოცარვის მიზეზია მისთვის უცხო ცხოვრების წესი,

სადამდისაც ის უნებურად

დავიდა, თუმც კი შეიცნო გვიან.

შემდგომ ამისა მიუგზავნეთ ადამიანი,

ვისაც ექნება თვალი ამის დასანახავად

და განცვიფრებად.

ექნება სიტყვა, რომლითაც იგი მას განაცვიფრებს, ეტყვის, თუ რაა

ყოველივე ამის მიზეზი,

მაგრამ აღარ დაყოვნდება მის მოსასმენად.
უკანასკნელი სიზარული იყოს შემდეგი:
გული გაუხსნას
ამ ადამიანს.
ასე რომ, იცნობთ თქვენ შვიდივეს“.
„გვენდობოდე“, — გაისმა ხმები.

დასავლეთისკენ მიმდინარე ნაკადული

„ფრედ, საითაა ჩრდილოეთი?“

„აქეთ, ძვირფასო“.

„ნაკადული დასავლეთისკენ მიედინება“.

„დასავლეთისკენ მიმდინარე დავარქვათ მაშინ“

(ასე უწოდებს მას იმ დღიდან დიდი და მცირე).

„ნეტავ რას ფიქრობს, დასავლეთის მხარეს რომ მიდის,

აღმოსავლისკენ არ მიდინა სხვა მდინარენი

ოკეანესთან შესართავად? ალბათ ნაკადულს

აქვს რამე რწმენა — ან, ჩვენსავით, წინააღმდეგობა

თუ ამოქმედებს, რადგანაც ჩვენ ვართ... რა ვართ მე და შენ?

არც კი ვიცი დანამდვილებით“.

„ახალგაზრდები თუ ახლები?“

„ეგ სულ ერთია“.

„ჩვენ ხომ ორნი ვართ, სამნი გავხდეთ ამიერიდან,

და რამდენადაც ერთმანეთის მეუღლენი ვართ,

ამ ნაკადულსაც შევეუღლოთ და ავაშენოთ

ზედ ჩვენი ხიდი. ამავე დროს იგი იქნება

იგივე მკლავი, მოხვეული გვერდით წოლისას.

შეხე, შეხე, ტალღას აქაფებს, ხელს გვიქნევს თითქოს,
თითქოს გაიგო ყოველივე“.

„იცი, ძვირფასო,

ეგ ტალღა ჩვენი ნაპირიდან ძლიერ შორს არის“.
(შავი ნაკადი აწყდებოდა ამოჩრილ კლდისთავს,
შემდეგ უკანვე მიიწვევდა მოთეთრო ტალღა
და თეთრი წყალი შავდებოდა თანდათანობით,
შემდეგ ფრინველის თეთრი ბურტყლით იწინწკლებოდა
შავი ნაკადი, უფრო მეტად მოშავო გუბე
მისგან შექმნილი; ბოლოს ბურტყლი, თეთრი ქაფივით,
გროვდებოდა შორეული ნაპირის თხმელთან).

„დიდი ხანია, რაც დაშორდა ტალღა ამ ნაპირს.

იმ დროს, როდესაც, როგორც გითხარ, მდინარეები
შეიქმნა ცაში. არა, ტალღას არა უთქვამს რა“.

„შენთვის თუ არა, ჩემთვის უთქვამს. ესეც საქმეა“.

„მაშ გაიყოლე იგი ქალთა სახელმწიფოში,
ამორძალების ქვეყნის მსგავსი თუ სადმე არის,
სად მამაკაცებს აღკვეთილი გვექნება მოსვლა
და მხოლოდ საზღვრებს მოვაწყდებით, რათა გიხილოთ.
შენი ყოფილა ნაკადული. რა მაქვს სათქმელი“.

„გაქვს და არცა გაქვს; განაგრძე, შენ რალაცას ფიქრობ“.

„წინააღმდეგობა რომ ვახსენეთ, შეხე ნაკადულს, —
იმ თეთრი ტალღით რარიგ ებრძვის იგი თავისთავს.

დასაბამიდან წყალი იყო ჩვენი საწყისი,
სანამ რაიმე არსებისგან წარმოვდგებოდით.
ხოლო ამჟამად, აჩქარებულ ფეხის ნაბიჯით,
უკან ვაბრუნებთ საწყისების საწყისისაკენ
ყველაფერ იმას, რაც ნაკადად მიედინება.

ზოგი ამბობს, რომ არსებობა ვით პირუტყი და პირუტყი, მეორდება ერთსავ ადგილას, ცეკვავს ადგილზე; არა, იგი მიედინება, მიედინება ხან გულდინჯად, ხან სვედიანად რათა აღავსოს უფსკრულეთი სიყარიელით. იგი გვერდს გვივლის როგორც აი, ეს ნაკადული, გადადის ჩვენზე, ჩამოდგება ხშირად ჩვენს შორის, რათა გაგვეყაროს პანიური შიშის წუთებში. გადის ჩვენს შორის, ჩვენზე, ჩვენს ქვეშ და ჩვენთან ერთად, იგია დრო და სიძლიერე, სინათლე, ტონი, ხედვა, სიცოცხლე, სიყვარული და ამავე დროს იგი სიკვდილის საამქვეყნო წყალვარდნილია, არარაობის მომვლენელი, — შეუჩერები, აჩერებს მხოლოდ საკუთარი წინააღმდეგობა, რომელიც უკან ახვეინებს განსაცვიფრებლად, თითქოს სინანულს აღუძრავსო წმიდათაწმიდას. იგი შეიცავს თავისთავად ამ უკუგდებას, ასე რომ, მისი დაქანება არის ამავე დროს აღმასვლაც თითქოს და მცირედი შემართვაც თითქოს. ჩვენი საწუთროს უკუსვლაა — საათის წინსვლა, მზის უკუსვლაა — წინსვლა ისევ ნაკადულისა. არსებობს ძალა, რომელიც თვით მზის სვლას წარმართავს. ეს არის ბიძგი სათავისკენ უკუგდებისა, საწინააღმდეგოდ დინებისა, რომელშიც ჩვენ ვართ, დინების ხარკი, მიტანილი სათავისადმი, — აი, რა არის ბუნებაში ჩვენი საწყისი და ჩვენი არსიც უმთავრესად“.

„მაშ დღეს იყოს დღე
შენი ნათქვამის“.

„არა, დღევანდელ დღეს დავარქვათ
დასავლეთისკენ მიმდინარე ნაკადულის დღე“.

„ჩვენი ნათქვამის დღე დაერქვას ამ დღევანდელ დღეს“.

არჩევანი

ისინი ბევრს შემოგთავაზებენ,
მე — სულ მცირეოდენს.

ნთვარის ლიცლიცი შუალამით, შადრევნის ფონზე,
და წყლის რაკრაკი თვლემისმომგვრელი,
გაშიშვლებული მხრები, ღიმილი,
ხან სიყვარული, ხან დალატი, ურთერთს რომ სცვლიან,
სიკვდილის შიში, სინანულის კვლავ დაბრუნება,
ყოველივე ამას გთავაზობენ თქვენ —
მე კი მოვდივარ,

მომაქვს პური მარილმოყრილი,
მძიმე ჯაფის უღელი,
დაუცხრომელი ბრძოლა,
და გეუბნებით:
აჰა, აიღეთ!
შიმშილი,
საფრთხე
და სიძულვილი.

ბალახი

დაახორეთ გვამები აუსტერლიცში და ვატერლოოში,
დამარხეთ მიწაში და მიმიშვით სამუშაოდ —
მე ვარ ბალახი; მე ვფარავ ყველაფერს.

დაახორეთ გვამები გეტისბურგში,
დაახორეთ იპრესში, ვერდენში.
დამარხეთ მიწაში და მიმიშვით სამუშაოდ.
ორი წელი, ათი წელი და მგზავრები ჰკითხავენ
გამყოლს:

რა ჰქვია ამ ადგილს?
სად ვიმყოფებით?

ნე ვარ ბალახი.
მე ვფარავ ყველაფერს.

ცივ სამარეში

როდესაც აბრაჰამ ლინკოლნი დამარხეს, მას გადაავიწყდა თავისი
მკვლელი და კოპერჰედები¹... ცივ სამარეში, მტკვერში.
ულისეს გრანტმაც² სრულიად დაჰკარგა ყოველგვარი ხსოვნა მეზღ-
ვაურებისა და უოლ-სტრიტისა, გაცამტვერდა ფული და

¹ კოპერჰედები — სამხრეთის აგენტები ლინკოლნის პარტიაში, რომელთაც მოაწვევს შეთქმულება.

² ულისეს გრანტი — აშშ მეთვრამეტე პრეზიდენტი.

სხვა წვრილმანები... ცივ სამარეში... მტვერში.

პოკაპონტას¹ სხეული, ალვასავით აშოლტილი, ნოემბრის წამბრო-ზე უტკბესი,

მაისში გაფურჩქენილ აზმინზე უტკბესი... გაუკვირდა მაინც? ახსოვს მაინც?... ცივ სამარეში, მტვერში?..

აიღეთ მოედანზე შეგროვილი ხალხი; ყიდულობენ ტანსაცმელს, სურსათს, ესალმებიან რომელიმე გმირს, აბნევენ confett-ის ან სპილენძის საყვირებს უკრავენ... მითხარით, მიჯნურობა თუ იკარგება, ან თუ იძენენ სხვანი უფრო მეტს, ვიდრე მიჯნური... ცივ სამარეში... მტვერში...

ჩიკაგო

მსოფლიო ყასაბი,
დაზგათმშენებელი, პურის დამბელლავი,
რკინიგზის ხლართების სათავე, ქვეყნის სატვირთო ბაჟების შემკრები.

აზგავებული, ხმახრინწიანი, მეამბოხე,
მხარბეჭგანიერი ქალაქი.

მეუბნებიან, რომ გარყვნილი ხარ. მე მჯერა მათი, რადგან მინახავს ფერ-უმარილით შეღებილი შენი ქალები, გაზის სინათლეში რომ იტყუებენ ფერმერების მოჯამაგირეებს.

მეუბნებიან: ბოროტმოქმედი ხარ; მე მათ მივუგებ: ჰო, მართალია, მე მინახავს, განგსტერები როგორ კლავენ კაცს და განაგრძობენ გზას თავისუფლად, სხვათა მოსაკლავად.

მეუბნებიან: გულმხეცი ხარ, და მეც ვპასუხობ: მე მინახავს ქალებისა და ბავშვების სახეზე უწყალო შიმშილის დაღი.

და ამგვარი პასუხის შემდეგ მივუბრუნდები იმ ადამიანებს, რო-

¹ პოკაპონტა — წითელკანიანთა ერთ-ერთი ბელადის ქალიშვილი.

მელნიც ასე ჰქირდვენ ჩემს ქალაქს, და ვუბრუნებ ქირდვას
მოდით და მიჩვენეთ სხვა ქალაქი, ასე ამაყად, თავაწეულად რომ
მღეროდეს ჰიმნს სიცოცხლისას: უხეში, მძლავრი, ყველაფ-
რისმცნობი.

მაგნიტურ წყველათა დაფრქვევით ახვავებს იგი საქმეს საქმეზე,
ტანმაღალი, გულოვანი კვერისდამკვრელი, ესდენ მკაფიოდ
გამორჩეული სხვა პატარა, უღლეური ქალაქებისგან.

ენაწაგდებული ავი ნაგაზივით მიიწევს იგი საქმისაკენ,
ქმედებისაკენ,

უდაბნოსთან შეჭიდებული ველურივით მოსაზრებული,

თავშიშველი,

მიწასთან მებრძოლი,

დამანგრეველი,

დამგეგმავი,

აშენებს, ლეწავს, ისევ აშენებს,

კვამლში გახვეული, მტვრით ამოვსებული პირით იცინის, თეთრ
კბილებს აჩენს,

ბედისწერის საზარელ ტვირთქვეშ იცინის იგი ახალგაზრდულად,
იცინის როგორც გულმოცემული მებრძოლი, რომელმაც არ იცის,

რაა დამარცხება,

იცინის თავმომწონედ, რადგან იცის, რომ ძარღვებში უჩქეფს
მძლავრი სისხლი, ხოლო ნეკნებქვეშ უცემს გული მთელი
ხალხისა, იცინის!

იცინის აზვავებული, ხმახრინწიანი, მუამბოხე, ახალგაზრდული სი-
ცილით; ნახევრადშიშველი, ოფლში გაღვარული, იცინის
გულამაყი მსოფლიო ყასაბი, დაზგათმშენებელი, პურის დამ-
ბელლავი, რკინიგზის ხლართების სათავე, და ქვეყნის სატ-
ვირთო ბაჭების შემკრები ქალაქი.

ნეტავ რას ფიქრობს ჯალათი, როდესაც
 ბრუნდება სახლში სამუშაოს შემდეგ?
 როდესაც დაჯდება ცოლთან და შვილებთან,
 მიირთმევს ყავას, ან შაშხიან ერბო-კვერცხს,
 თუ ვკითხებიან ისინი მამას,
 როგორ ჩაიარა დღეს სამუშაო დღემ,
 როგორ მიდის საქმე, კარგად თუ ცუდად,
 თუ ერიდებიან ზოგიერთ თემებს და
 ამინდზე, ხელბურთზე, პოლიტიკაზე,
 გაზეთის იუმორზე, კინოზე მსჯელობენ?
 ან როდესაც იგი გაიწვდის ხელებს
 ყავის ფინჯნისაკენ, ზედ თუ დახედავენ?
 ან თუ ეუბნება უმცროსი შვილი:
 „მამიკო, პა, თოკი, მოდი ვითამაშოთ
 ახლა ცხენობანა“, თუ ეტყვის ხუმრობით:
 „დღეს უკვე საკმაოდ მომბეზრდა თოკები?“
 ან თუ აენტება სახე, ვით კოცონი,
 და თუ შესძახებს:
 „ეჰ, მაინც რა არის ეს წუთისოფელი!“
 და თუ სახეთეთრი მთვარე შეიჭვრიტავს
 მის ფანჯარაში და პატარა გოგონას
 დახედავს ბალიშზე ტკბილად მიძინარეს
 და ვერცხლს გადაათოვს ჩვილის სათუთ ყურებს
 და ოქროს კულულებს, ნეტავი ამ დროს
 რას შერება ჯალათი? მას არ ეძნელება
 ალბათ ყოველივე ამის ყურება და,

საერთოდ,
მე ვფიქრობ,
ჯალათს არაფერი არ ეძნელება.

რიცხვების კაცი

(სებასტიან ბაბის ანრდილისადმი)

იგი იშვა დედამიწაზე რიცხვთა შესაცნობად.

მან შეუფარდა ათიანებს სუთიანები,
დააკავშირა, შეაყვარა მათ ურთიერთი,
სარეცელი უქმნა ზიარი.

მან შეკრიბა ექვსიანები, შვიდიანები,
გადაამტერა, ურთერთს შეაჭიდა
გამოთლილ ძელებზე.

მან გააღვიძა ორიანები, ოთხიანები,
განუფრთხო მათ ძილი ყრმობისა,
კვლავ შეულოცა და დააძინა.

მან დაალაგა რვიანები და ცხრიანები,
წინასწარმეტყველთა წვერები დაურიგა
და გაისტუმრა ნისლიან მთებში.

მან შეკრიბა მისთვის ცნობილი ყველა რიცხვი,
გადაამრავლა ახლად აღმოჩენილ რიცხვებზე
და უწოდა ყოველივე ამას „ლოცვა რიცხვებისა“.

მრავალმილიონიან ქარაგმულ სიჩუმეს
აღმოუჩინა ჯუფთი რიცხვები
უკუნეთში მბრწყინავ შანდლებად.

მან უწყოდა სიყვარულის, ბედის რიცხვები,
მან უწყოდა, ვით შეიქმნა და შეკავშირდა
ვარსკვლავეთი, ზღვა და ხმელეთი რიცხვთაგან.

სიკვდილი ცხვირში ხელს მოაპლმებს ბულაბაყ კაცს

სიკვდილი უფრო ძლიერია, ვიდრე ყველა მთავრობა ამ ქვეყანაზე:
მთავრობები ადამიანები არიან, ადამიანები იხოცებიან, ხოლო
სიკვდილი ხითხითებს: „დღეს არიან, ხვალ აღარ არიან“.

სიკვდილი უფრო ძლიერია, ვიდრე ყველა გულამაყი კაცი ამ ქვეყა-
ნაზე: სიკვდილი ცხვირში ხელს მოავლმებს გულამაყ კაცს, ჩა-
მოუგორებს წყვილ კამათელს და ეუბნება: „წაიკითხე და
ღვარე ცრემლები“.

სიკვდილი ყოველდღიურად გადასცემს რადიოგრამას: „როცა მო-
მებრიანება, თავს დაგაცხრებით“, და მართლაც ერთ მშვენიერ
დღეს, მოადგება კარს გასაღებით ხელში, დაუკითხავად შე-
მოვა შინ და გვეუბნება: „წავიდეთ ახლა“.

გრძელმკლავება ძიძაა სიკვდილი! „ნუ გეშინია, არაფერს გატკენ,
უკვე დროა, ახლა შენ უნდა დაიძინო ხანგრძლივი ძილით,
ჩემო პატარა; განა ძილს რამე სჯობია ქვეყნად?“

პოლისმენი ფრთხილად, დაკვირვებით ირჩევს ფეხსაცმელებს;
მეტლეს ფრთხილად, დაკვირვებით ირჩევს ხელთათმანებს;
ორივენი უფრთხილდებიან თავიანთ ხელ-ფეხს; მათ აცხოვ-
რებთ ხელ-ფეხი.

მერძევემ არ იცის კამათი; იგი მუშაობს მარტოხელა; მას არავინ
ელაპარაკება; ქალაქს სძინავს, როდესაც იგი გამოდის სამუ-
შაოდ; იგი სამოც სადარბაზო კარს ჩამოუვლის ბოთლებით
ხელში, აივლის ორას საფეხურს ხის კიბეებისას და უწოდებს
ყოველივე ამას დღიურ სამუშაოს; ორი ცხენი ახლავს თან
მხოლოდ; მან არ იცის კამათი.

საგლინავი ჩარხის ოსტატნი და მეფოლადენი წიღისა და ხენჯის
ძმები არიან; სამუშაოს დამთავრებისას ისინი ამოიფერთხა-
ვენ ხენჯს ფეხსაცმელებიდან; მათ მიაქვთ ცოლებთან დასა-
კერებლად მუხლებამომწვარი შარვლები; მათ აქვთ გამჭვარ-
ტლული კისერი და ყურები; ისინი იხეზავენ კისერს და ყუ-
რებს; ისინი წიღისა და ხენჯის ძმები არიან.

პირველი კლასის მქსპრესნი

მე მივყვები პირველი კლასის ექსპრესს, ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთ
უსწრაფეს მატარებელთაგანს.

პრერიებში მიჰქრის და მიაპობს ცისფერი ბურუსით მოცულ სიბ-
ნელეს ფოლადის ორმოცდაათი ვაგონი ათასამდე მგზავ-
რითურთ.

ეს ვაგონები, ბოლოს და ბოლოს, კართად იქცევიან, დაჯანგდებიან, ვაგონრესტორანში და საძილეებში მოხარხარე ქალებსა და მამაკაცებისგან ძვალის ალარ დარჩება.

თამბაქოს მოსაწევ ვაგონში ვეკითხები კაცს, საით მიდის, და იგიც მპასუხობს: „ომაჰა“.

უდაბნო

ჩემში სახლობს მგელი... ბასრი ბრჭყალები ტყავის დასაგლეჯად... წითელი ენა უმი ხორცისთვის... ცხელი სისხლისთვის... — მც ვინახავ მგელს, რადგან იგი უდაბნომ მომცა, უდაბნო მას ვერ შეეღევა.

ჩემში სახლობს მელა... რუს-მოვერცხლისფრო მელა... მე ვყნოსავ გარემოს... ქარსაც კი გამოვრჩები რალაცას... სიბნელეში გამოვჩხრეკ მძინარე არსებას, შევახრამუნებ და ვმალავ ბუმბულს... ვხაზავ წრეებს, ვნასკვავ ყულფებს, ვიგონებ ხრიკებს...

ჩემში სახლობს ტახი... დინგი და მუცელი... ჭამის, ღრუტუნის მექანიზმები... მზეში გაწოლის, ტკბილი ძილის მექანიზმები, — ესენიც უდაბნომ მომზადლა, უდაბნო მათ ვერ შეეღევა.

ჩემში სახლობს თევზი... ვიცი, რომ მოვედი მლაშე და ცისფერი წყლის მორევეებიდან... დავსრიალებდი ქაშაყებთან ერთად დარნებზე... წყალს ვაშხეფებდი დელფინებთან ერთად... სა-

ნამ მიწა შეიქმნებოდა... სანამ წყალი გადავიდოდა...
ადრე... დაბადების პირველ თავზე ადრე.

ჩემში სახლობს ანთარი¹... ფეხმარდი... ძაღლისსახიანი... შიმში-
ლისაგან აყმუვლებული... ბანჯგელიანი იღლიები აქვს. აქ
არიან მიმინოსთვალეზა, ვნებაატეხილი მამაკაცები... ქერა-
თმიანი, ცისფერთვალეზა ქალები... აქ მათ სძინავთ მოკუნ-
ტულებს, ელიან რალაცას... მზად არიან საღრუნად, კაცის-
კვლად... მზად არიან სამღერად, საძიძაოდ... ელიან რალა-
ცას... მე ვინახავ ანთარს, რადგან უდაბნო ასე მიბრძანებს.

ჩემში სახლობს არწივი, სახლობს ჩიტიმანჭია... არწივი დაფრი-
ნავს ჩემი ოცნებების კლდოვან ქედებზე, იბრძვის ჩემი გან-
საცდელის პიტალო კლდეებზე... შუადღისას, როდესაც ცვა-
რი შრება ბალახზე, ჩიტიმანჭია ტკარცალებს ჩემი იმედების
დაბალ ბუჩქნარში, დაფრთხილებს ჩემი სურვილების ცის-
ფერ ბორცვებზე — მე მყავს არწივი, მყავს ჩიტიმანჭია —
უდაბნოსაგან მომადლებულნი.

ასე რომ, მთელი ზოოპარკი მყავს, მთელი სამხეცე, ამ ჩემს ნეკნებ-
ქვეშ, ამ ჩემს მყიფე თავისქალაში, ამ ჩემს წითელსარქველიან
გულში; ჩემს დედაკაცურ, ბავშვურ გულში: ჩემშია მამა,
ჩემშია დედა, ჩემშია მიჯნური: ესენი მოვიდნენ — ღმერთმა
უწყის საიდან, მიდიან — ღმერთმა უწყის საით, მე ვარ სამ-
ხეცეს პატრონი, მე ვამბობ „პო“-ს, ვამბობ „არა“-ს, მე
ვკლავ კაცს, ვმღერი, ვმუშაობ: მე თანაზიარი ვარ ამ სოფ-
ლის, მე უდაბნოდან მოვედი.

¹ ანთარი — მაიმუნია ერთგვარი.

შეიძლება მას სჯეროდეს ჩემი, შეიძლება არა,
შეიძლება გავეყვე მას ცოლად, შეიძლება არა,
შეიძლება ქარი ქროდეს პრერიებზე,
შეიძლება ზღვას გრიგალი აღელვებდეს,
ვინმემ სადმე შეიძლება გითხრას ასე,
მე მას მხარზე თავს დავაყრდნობ,
და როდესაც იგი მკითხავს, შეიძლება ვუპასუხო:
„თანახმა ვარ“.

დათ. — მეშუა

-მად პეტრე ტომ ქიქვი

ტომ ქიქვი, თბილისი, ქ.თბილისი, მ.

-ფომ მანოვილი ირაიშვილი ტომ ქიქვი

დავით მანოვილი

დავით მანოვილი

ზანბური ქაღაბება: საიმონ ლეგრი

ლეგრის ჰქონდა სახლი — თეთრი და კრიალა,
 ბამბის ნათესები, მინდვრები ტრიალი,
 საჯიშე ცხენები, პირუტყვი ქებული,
 შავი ნაგაზები ჯაჭვებშიშვებული,
 კარადაში ჰქონდა უცხო ფარდაგები,
 მაგიის წიგნები, ოქროს ტოპრაკები,
 და კურდღლის თათები, მავთულზე ნაგები,
 მა გ რ ა მ სა ბ ო ლ ო ო დ ე შ მ ა ს თ ა ნ წ ა ვ ი დ ა .

ლეგრის ჰქონდა ჯუბა — ბრინჯაოს ღილებით,
 სისხლისფერ პერანგზე — გველის ყელსაბამი,
 თხისებრი წვერი და წაზრდილი ფრჩხილები,
 მგლისფერი თვალეები, კისერი — დაბალი.
 ლოყები — მოთეთრო, თევზის მუცელივით,
 კბილები — ვეება, პირბასრი ცელივით,
 უმი ხორცის ჭამა უყვარდა სადილად,
 თვალეების ბრიალით კატების გაღენა,
 ლეგრის ჰქონდა მუშტი — უკ, უზარმაზარი,
 საცოდავ ზანგთათვის — განკითხვა და შარი,
 ნილაბქვეშ თუ ჰქონდა ჯადო რამ საზარი,
 მა გ რ ა მ სა ბ ო ლ ო ო დ ე შ მ ა ს თ ა ნ წ ა ვ ი დ ა .

წელამდე ჩექმებით მოლევდა მთა და ბარს,
იჭერდა გაქცეულ ზანგ მონებს, ცოცხალ-შკვდარს,
მაგრამ საბოლოოდ ეშმასთან წავიდა.

საწყალ ბიძია ტომს სცემა სასიკვდილოდ,
(ლეგრისთვის ილოცა ბოლოს, სულმიხდილმა),
შემდეგ ძია ტომი ევასთან აფრინდა,
მაღალი სიწმინდის წიაღში დამკვიდრდა,
ლეგრამ ცას ახედა, ანთებულს ციალით,
ქუსლი ქუსლს შემოჰკრა და კბილთა ღრჭიალით —
ეშმასთან წავიდა.

ეზო გადასერა ქარში და წვიმაში,
გვერდის ოთახიდან გავიდა წინაში,
სთქვა: „რაკი მოვკალი, ზედმეტია მოთქმა“,
ძალღები გარეკა, ფიცა რამ წარმოთქვა,
შეირტყა სარტყელი, აიღო ლამპარი,
ჩავიდა სარდაფში, იატაკი დამპალი
აქყარა, შუაში, ობმოკიდებული
ქვაკარი იპოვნა, მიწაში დებული,
და ქვევით, ქვევით, ეშმასთან ჩავიდა.
ლამპარი ჩაუქრა, აენთო თვალეები,
ლეგრამ მთელი ღამე იფორთხა წვალეებით,
ქვევით, ქვევით, ეშმას საუფლოში.
ბოლოს მიაღწია ადგილს და ნახა, რომ
გენა შანთავდა კაცთ მოდგმის ნახევარს,
ნახა მწვანე ტახტზე დამჯდარი ეშმაკი,
სისხლიან ბარკლის ძვალს ღიჯნიდა ეგ შმაგი,

და უთხრა მისტერ ეშმაკს:

„უხვად გაქვთ საკვები, სისხლი დგას ტბორებად,
სჩანს, გემრიელია ცოდვილთა მძორები,

უქმად არ მომცდარან ეგ ლომის ტორები.
მსუქანიც ბრძანდებით, ტკბილად მოუბარი,
სამსალა გისვამთ და სისხლი ნაგუბარი,
დაგიყოლებიათ ზედ ფისი მდულარი“.

ეშმაკმა მიუგო მას სიტყვა — ტვიფარი:

„მომწონს შენი ენა, ლაღი, უტიფარი,
მოდო ტახტს გაგიყოფ, გვაშოროს არული,
შევიტკბოთ ყოფა და ვიქმნეთ მხიარული“.

მას აქეთ სხედან და, როგორც ავაზები,
კბილს აღრჭიალებენ, ხელთ უსურვაზები
უპყრიათ, — ფანტავენ პენსებს და მონეტებს,
პოკერს აჩალებენ, საიდუმლო ნუპებს¹.

ლევრიც გაგვისუქდა, ამოდ მოუბარი,
ცეცხლი უჭამია, სისხლი ნაგუბარი,
დაუყოლებია ზედ ფისი მდულარი,

ქვევით, ქვევით, ეშმას საუფლოში,

ქვევით, ქვევით, ეშმას საუფლოში,

ქვევით, ქვევით, ეშმას საუფლოში.

¹ ნუპი — კარტის თამაშია ერთგვარი.

პიტერ კვინისი კლავიატურასთან

1.

ჩემი თითები კქმნიან ქანგებს ამ თეთრ ფიჩხებზე
და ამგვარადვე აღმიძრავენ მე ეს ქანგები
საოცრად მსგავსი ხმოვანების მუსიკას სულში.
მაშინ მუსიკა გრძნობაა და არა ხმათწყობა.
ასე რომ, იგივე ჩემი გრძნობა, რომელიც ახლა
ამ ოთახში მჯდარს და შენს ნახვას მოწადინებულს
მე მომალანდებს შენს აბრეშუმს, ჩრდილოვან-ციხფერს,
— არის მუსიკა. მე მაგონებს იგი იმ ქანგებს,
რომელნიც აღძრა ლაქაშების ტევრში სუსანამ.
საღამო იყო მოკამკამე, ზურმუხტოვანი,
როდესაც იგი ბანაობდა თავის წალკოტში,
წითელთვალემა ლერწმები კი, განცვიფრებულნი,
ეკალს ადევენებდნენ და თან კქმნიდნენ შრიალს ბანისას
მომაჯადოებ ხმოვანებით. უფერო სისხლი
ფეთქავდა მათში პიციკატოდ, როგორც ოსანა.

2.

ზურმუხტოვან, კამკამა წყალში
იწვა სუსანა,

ეძიებდა
გაზაფხულის ფერთა ცვალებას
და ჰპოულობდა
წარმოსახვათა იდუმალებას.
ოხრავდა მისი
მელოდიით ავსილი მკერდი.

ნაპირზე იდგა
გაქარწყლებულ მღვლევარებათა
მსუბუქ თრთვილით შემოგარსული.
ხშირ ფოთლოვანში კიაფობდა
ნამი წარსულის.

ცვრიან ბალახზე მიდიოდა
ისევ მთრთოლვარე.
სიონი სდევდნენ ფეხაკრეფით
და უსწორებდნენ
თავშალს ელვარეს.

და მისი სუნთქვა
ამუნჯებდა
ლამეს მწუხარეს.
იგი მობრუნდა
ჩემბალო რეკდა,
საყვირი მქუხარე.

მაშინ ხმაურიან ტამბურინებად
მოცვივდნენ მხლებლები — ბიზანტიელები.

განცვიფრდნენ ისინი, სუსანას მნახველნი,
ჰკითხეს, რას ნიშნავდა ლერწმებში ძახილი.

და მათი ჩურჩული და მათი აწრიალი
ისმოდა ვით ქარში ტირიფის შრიალი.

ფარნების მკრთალ შუქზე ბნელშემოძარცული
მოსჩანდა სუსანა და მისი სირცხვილი.

და გაჰქრნენ მანჭია ბიზანტიელები
სიცილით, ხმაურით, ვით ტამბურინები.

4.

მშვენიერება წარმოსახვით წამიერია
(მდიდრულ კარიბჭის აჩქარებულ ნაბიჯით გავლა),
სხეულში იგი უკვდავია; თუმც კვდომის დავლა
არის სხეული, მაინც მისი ცოცხლობს მშვენიერება,

ასევე კვდება საღამეულ სიმწვანის არე,
ასევე კვდება მდინარეში ტალღა მჩქეფარე.
ასე კვდება ბაღები და იმათი რული
ზამთრის საფარქვეშ გვეგულება კვლავ დაფარული.

ასე კვდებიან ქალწულები როს ავრორალურს
მართავენ ხოლმე საქალწულო ზეიმს ქორალურს,
და თუმც სუსანას მუსიკა აწ დაკარგულია
იმ თეთრ ლერწმებში, მაინც იგი ასცდება ცვენას,

რჩება სიკვდილის ირონია და კბილთა ღრჭენა,
ამჟამად იგი, გადასული უკვდავებაში,
ნათელ ჭიანურს აამღერებს მოგონებისას
და ხოტბის ძალას დაამკვიდრებს მუდმივ შვებაში.

შეთქმულება გოლიათის წინააღმდეგ

პირველი გოგონა

როდესაც ვგ ხეპრე აქეთ ჩამოივლის
თავის წალდის ლესვით,
მე წინ გადავურბენ
და ისე შევაფრქვევ გერანიუის და სხვა ყვაველთა
დამათრობელ სურნელს.
ამით შევაკავებ.

მეორე გოგონა

მე წინ გადავურბენ,
და ავუფრიალებ
ქვირითისფერად დაწინწკლულ აბრეშუმს
და ამ ქსოვილის დანახვაზე
იგი შეცბუნდება.

Oh, la... le pauvre! ¹

მე წინ გადავურბენ
და სულს შევუბერავ,
იგი დაიხრება ჩემს მოსასმენად და
მე ვუჩურჩულებ
ციურ ლაბიალებს
ამ ხორხისმიერთა მოარულ სამყაროს.
ამით მას მოვალბობ.

¹ ოპ, საცოდავი (ფრ.)

მწუხრის ლიტანია

O, Dieu, purifiéz nos coeurs,
purifiéz nos coeurs¹.

გმადლობ, რომ სიამის ხაზები
მოავლე ჩემს სულში,
და სიმშვენიერე ამ შენი ვენეციისა
განმაცდევინე,
ვიდრე ეს მშვენება ჩემთვის იქცეოდა
ცრემლთა მიზეზად,
ღმერთო, რა დიდი ქველმოქმედება
ჩაგვიდენია
და აღარ გვახსოვს,
ესოდენ დიდი მშვენიერება რომ მოგვივლინე,
ო, წყალთა ღმერთო,
ო, ღამის ღმერთო,
გვამცნე, რა დიდი მწუხარება
უნდა გვეწვიოს,
ნაადრევად რომ
გვიზღავ მუქათას

¹ ღმერთო, განწყინდე ჩვენი გულები (ფრ.)

მის მოვლენამდის?
ო, სიჩუმის ღმერთო,

Purifiéz nos coeurs,
Purifiéz nos coeurs,

რამეთუ ვნახეთ
ბრწყინვალება შენი მხევლის
ხატების ლანდისა,
ჰოი, ბრწყინვალება შენი მშვენების
ლანდისა ვიხილეთ
წყლის ზედაპირზე,
აი, ამ შენს ვენეციაში
და შენი მხევლის

ლანდის სიწმინდეს
ვერ გავუმართე მე თვალები,
ო, წყალთა ღმერთო,
ო, სიჩუმის ღმერთო,

Purifiéz nos coeurs,
Purifiéz nos coeurs,

ო, წყალთა ღმერთო,
შენ განწმინდე ჩვენი გულები,
რამეთუ ვნახე

ლანდი ამ შენი ვენეციისა,
წყალზე მოლივლივე,
და შენნი ვარსკვლავნი
ხედავდნენ მას თავიანთი შორი გზებიდან,
ხედავდნენ მას
ო, წყალთა ღმერთო,

თუმც შენნი ვარსკვლავნი სდუმან ჩვენთვის
შორით მგზობარნი,
ასევე სდუმს ჩემი გული
ამჟამად ჩემში
Purifiéz nos coeurs,
ო, სიჩუმის ღმერთო,
Purifiéz nos coeurs,
ო, წყალთა ღმერთო.

კუნძული ტბაზე

ო, ღმერთო! ო, ვენერა! ო, ქურდების მფარველო მერკური!
ისმინეთ ჩემი ვედრება, მაღირსეთ თამბაქოს პატარა ფარდული,
კოხტა, ბრჭყვიალა ყუთები,
თაროზე გაწყობილნი ლამაზად,
სურნელოვანი თუთუნის ფილები,
ქისებში — ბურნუთი.
კოხტა ვირჯინია,
შუშის ბრჭყვიალა კოლოფების ფონზე გაბადრული,
კარგად გაწმენდილი სასწორი,
მეძავები, სტუმრად მოსულნი,
(ტკბილი სიტყვის თქმა, თმაზე ხელის გადასმა ნაზად...)
ო, ღმერთო! ო, ვენერა! ო, ქურდების მფარველო მერკური!
მომაქირავეთ თამბაქოს პატარა ფარდული,
ან მომიჩინეთ სხვა რამ ხელობა,
ოღონდ მარიდეთ მწერლის დაწყევლილი ხელობა,
რომელიც ითხოვს დღედაღამ ტვინის მუშაობას.

უცრად აღმოვაჩინე მეტად ლამაზი ნორმანდელი
მეძავის თვალეში
ბრიტიშ მუზეუმის მეტად განსწავლული ასისტენტის თვალეში.

* * *

მოდი დავდოთ პაქტი, უოლტ უიტმან,
საკმაოდ დიდხანს უარვეყოფდი მე სახელს შენსას,
ახლა კი მოველ უკვე შენთან, როგორც მოზარდი,
რომლის მამასაც ღორის თავი ადგია მხრებზე.
უკვე საკმაოდ მოხუცი ვარ მე სამეგობროდ,
შენ ხომ პირველმა გააშენე ეს ახალი ტყე,
ჟამია უკვე მოწვევისა, ჟამი იცვალა
მე და შენ ფესვი საერთო გვაქვს,

წვენიც საერთო,
მოდი გაჩაღდეს კომერცია აწ ჩვენ ორს შორის.

DE AEGYPTO¹

მე ვარ, ეს მე ვარ, მე ვუწყვი გზანი, ცად აღმავალნი,
ქარია სხეული ჩემი.

მე მინახავს ასული „ცხოვრება“,
მე ვარ, ეს მე ვარ, მე დავფრენ მერცხლებთან ერთად.

¹ ეგვიპტისათვის (ლათ.).

რუხია და მწვანე მისი ტალავარი,
ჭარი შლის შრიალა კალთებს.

Manus animam pinxit¹,
კალამი მიჭირავს ხელში,

რათა დავწერო სიტყვა სანუკვარი...
ბაგენი ჩემნი მღერიან უწმინდეს ქანგებს.

ან ვისი ბაგენი იტყვიან
კუმური ლოტოსის ქანგებს?

მე ვარ, ეს მე ვარ, მე ვუწყი გზანი ცად აღმავალნი,
ჭარია სხეული ჩემი.

მე ვარ მზის გულში გზნებული ცეცხლი,
მე ვარ, ეს მე ვარ, მე დავფრენ მერცხლებთან ერთად.

შუბლზე მაქვს ნათელი მთვარე
და ჩემს ბაგეებში ბუდობენ ჭარნი.

მთვარე ვეება მარგალიტია საფირონის წყალში,
მე მის ნაკადში ვიგრილებ თითებს.

მე ვარ, ეს მე ვარ, მე ვუწყი გზანი ცად
აღმავალნი,
ჭარია სხეული ჩემი.

¹ ხელი სულს ხატავს (ლათ.).

ცუდი სიზმრების აპოლოგია

1

მეწამულ შუქზე, სანდალოსის ტყით დამძიმებული ფერდობები
 ზღვისკენ ვშვებიან,
 უღრან ტევრებში შემალულა ციცაბო ხევი, ქვევით, ზღვის
 კლდოვან სანაპიროზე
 მოსჩანს ახო უკაცრიელი; მდინარისპირა პატარა ყანა; სახურავი
 შემორჩენილ ხეების ძირში და ოკეანე
 ლაპლაპებს, როგორც ვეება ლოდი, ფერდნამოთლილი და გარან-
 დული. შორს: შადრევანი
 და სახმილი უჩვეულო ნათლისა, რომელიც იფრქვევა ჩამავალ მზის
 მხრიდან. პატარა ველობზე
 ქალია, რომელსაც ცხენი მიუბამს ნერგზე აღვირით და სცემს მას
 შოლტით;
 გამწარებული პირუტყვი ფართხალებს, ქალს ეშინია, არ გაწყდეს
 ლაგამი და უხმობს სახლიდან
 შვილს, ახალგაზრდა კაცს, რომელსაც გამოაქვს ჯაჭვიანი თოკი,
 ჟანგმოკიდებულ პაწია რგოლებს ცხენს ენის ძირში ამოსდებენ და
 გასიებელი ენით აბამენ მახლობელ ხეზე.
 ამ სიმაღლიდან ბუზის ოდენად მოსჩანან ისინი.
 თქვენ ველარ ხედავთ სისხლს, რომელიც მოსდის ცხენს პირიდან,

თქვენ ველარ ხედავთ პირუტყვის ცახცახს; მოსჩანს მხოლოდ გაწვე-
დილი კისერი,

გაჩაჩხული ფეხები. მოსჩანს აგრეთვე შოლტის მოძრაობა...

და ფესტი მკლავისა. ქალის სახეს კი ველარ გააჩნევთ.

სინათლის ვეება ჩანჩქერი ინთხევა დასავლეთიდან პასატთა მიერ
მობერილი ღრუბლების ჯებირზე,

ოკეანე ბინდდება, ბრწყინავენ ცაზე მოჯარული ღრუბლები, ბინდი
ეცემა გორაკებს, დაუჯერებელი, აღვირახსნილი სიტურფე
მოიცავს საღამურ მიდამოს... არათუ მოიცავს, არამედ ამოდის მისი
წიალიდან, როგორც ასპიროზი

გაბრწყინებულ ცაზე. რას ამბობს მესია? „მე შევქმენ კეთილი. მე
შევქმენ ბოროტი. ეს მე ვარ, უფალი“.

II

ეს სანაპირო უხმობს ტრაგედიას, მსგავსად სხვა ტურფა ადგილე-
ბისა,

(მშვიდი ადგილები მითხზოვენ უფრო მშვიდ წამებას; მაგრამ ეს
გრანიტის ვეება კლდეები, კიპარისების მეჩხერი გვირგვინით,
რა მსხვერპლს ითხოვენ? წითელი ლავის რომელ მდინარეებს ან
რომელ შავ ტიტანს? ცეცხლის ენებად აწვდილი ქიმები
სობერანებთან, ამაზრუნენი მწვერვალები, მშით ანთებული სალი
კლდეები რა და რა შვარაკებს ელიან?)

ეს სანაპირო უხმობს ტრაგედიას, მსგავსად სხვა ტურფა ადგილე-
ბისა; მსგავსად კაცობრიობის მუზნებარე სულისა,

ტანჯვას ითხოვს საკუთარ საზრდოდ, „შვარაკებს უფლისას“,
ტანჯვით სიკვდილს, დასახიჩრებას: და მე ვთქვი გულში,
სჯობს გამოიგონო ამგვარი რამ, ვიდრე განიცადო: წარმოიდგინე
უბრალოდ მსხვერპლნი,

რათა თვით შენი საკუთარი სხეული არ იქცეს ზვარაკად ან შენთან
შესწირო რაიმე არსება ადგილის სიტურფეს!

და ვთქვი აგრეთვე: „უკმე ყოველ წელს მაგიურ, უცხო საშინე-
ლებას,

შორს, სახლის გარეთ, რადგან შენ ეს პატარა სახლი
ოკეანის პირად დაგიდგამს საკუთარ ხელით
ამ დახურგილი ლოდების გასწვრივ: ან რანი ვართ ჩვენ,
თუ არა მხეცნი, ორ ფეხზე მავალნი, მოლაპარაკენი,
მეჩხერთმიანნი, ან რა უფლება გვაქვს,
ვიფიქროთ, რომ ნიადაგ ვიქნებით ჭერის მქონენი, ხელშეუხებნი,
თავდაჭერილნი?

ჩვენ, უბრალოდ, ოდნავ მეტი მოგვეთხოვება, ვიდრე სხვა მხეცებს;
წამება, შიში, სურვილით შეშლა, — არსებითია ყველა ჩვენ-
თვის, არა შემთხვევითი;

ეს არის ბირთვი: წარმოვიდგინე უკვე მსხვერპლნი მე ამ მგლების-
თვის, მე შევეუქმენი მათ აჩრდილები დასადევნებლად,
მათ ინადირეს აჩრდილებზე, გაცვივდნენ ბინიდან; ნუ დავივიწყებთ
ჩვენ იმას, თუ რაგვარ მორევში

კპოულობს კვლავ თავის სიმშვიდეს კაცობრიული მშვენების
სული, — ფურცელი დამტკნარ ყვავილისა, ზღვისკენ წაღე-
ბული ღამეულ ქარში“.

III

ბებერი დათვის კბილებივით დაბლაგვებულან ნაპირზე ქვები.
ნიჟარები გაფანტულან
მათ მიღმა, ქვიშაზე. მოქცევის კლდე ნადიმს უხდის მიცვალე-
ბულებს.

გრანტიის სიბერს აჩნიათ კვალი ძველი ცეცხლისა, ადგილობრივი
ტომის აჩრდილნი

იკრიბებთან ცეცხლის აჩრდილის გარშემო, ლამით, ცდილობენ
სოლმე მოგონებას მზის სინათლისას.

რა ხანია, რაც შეაკვდა მათ ცას ნათელი, მათ მოიხადეს რაღაც ვალი
თავისი ქვეყნის მომავლის წინაშე.

მაშინ როდესაც ჩვენ, ცოცხლები, ჯერაც ვატარებთ ხსოვნას ძველი
მწუხარებისას:

შური უფლისა არ წარმოადგენს უცილობელი ნგრევის საწყისს, მაგ-
რამ მაინც ნუ დავივიწყებთ, რომ ბოროტებას

ძალუძს ღრუბლიდან ჩამოსხობა უეცარი შემახსენებლის: გახსენ-
ბული სიკვდილები გვიხსნიან ამრიგად;

წარშოსახვით ნახული მსხვერპლნი იქნებიან ჩვენი მშველენი:
თეთრი, როგორც ნახევარმთვარე შუალამისას,

ვიღაც ცეცხლოვანი ჩამივლის გვერდით და მეუბნება: „ეს მე ვარ,
ტამარ კოლდუელი,¹

მე მწვავს იდუმალი სურვილი“.

და როდესაც იგი ჩაივლის, ზღვის ხმაური ისევ აბრუნებს თავიანთ
კოშკებში კაშკაშა ვარსკვლავებს,

... იწვის ტურფა მხარე პოინტ პინოსიდან სურის მდინარემდე,
... იწვის, როგორც უწინ, მწვავე საოცრება, მიწა, ოკეანე, კარმელის
წყლები.

IV

იგი ნაყავს კაცობრიობას ავანდასტაში, რათა გამოდენოს სურნელე-
ბა დაჩეჩქვილ ფესვთაგან: კაცი, ავ სიზმართა მხილველი,
მსხვერპლთა მომგონი, — არის მხოლოდ ამ ღვთის მაიმუნი.

¹ ქეფერსის პოემის „ტამარის“ გმირი.

იგი განბანს კაცს საკუთარ ცრემლით, წყლით აურაცხელით, ^{გამოს-}
წვავს ცეცხლზე, წითელ კოჭობში,

სახეს დაუკარგავს, თავს შეაზარებს: გამოფრინდება სული სხეული-
დან და დგას შიშველი და იგიც უჭვრეტს ამ სულს.

მერმე იჭერს სულს შიშველ ექსტაზში, ლეწავს მას ხელით, იშლება
ატომი, ხოლო მისი შემქმნელი ძალა

ეხმიანება ვარსკვლავების წარმმართველ ძალას: „მე დაეუბრუნდი
ჩემს ბინას, ჩემს თავს, აჰა, შემომხედე.

მე დავიჩეჩქვე ჩემივ თავი კაჟის ფილთაქვით, გამოვიბუკე ჩემივ
თავი წითელ ნიჟარაში, შემდეგ ვეწამე, გამოფრინდი, დავ-
დექ შიშველი, გავთავისუფლდი ჩემივ თავისგან და დავი-
ლწვი.

ამჟამად აქ ვარ და ვაბრუნებ ვარსკვლავებს, რომელთაც ვეკუთვნი“.
მე მინახავს ამგვარი ქმნანი უფლისანი, მაგრამ არ ვუწყყი მათი
მიზეზი, ამ ცეცხლის, ცვალების, წამების და ხელახალი დაბ-
რუნებების.

მას საკმარისად მიაჩნია დუმილი. მე ვფიქრობ, ისინი არც ითხო-
ვენ მიზეზს რაიმეს, — ისინი ჩემი სიყვარულის საგნები
არიან.

განუზომელი სიძლიერე, ვნება უჩვეულო, სიმარჯვე საზარი:

არავითარი აზრი გარკვეული და მხოლოდ მკრთალი წვა
თვისივე ბოლით ჩახშობილი ადამიანის ტვინის თაღებქვეშ: არავი-
თარი გარეშე აზრი: მხოლოდ ზომა გარკვეული ფენომენისა,
შადრევნები მდულარე ვარსკვლავთა, კონცხზე ყვავილები და მარა-
დის შემოქცევადი ვარდები აისის.

ფრთის მოტეხილი ძვალი მოსჩანს გასვრეტილ მხრიდან,
 ფრთა ძირს ეთრევა, ვით ალამი ძლეული ლაშქრის,
 ცა დახშულია სამუდამოდ, რამდენიმე დღეს
 გასტანს ალბათ შიმშილი და უზომო ტანჯვა: მგელი ან კატა
 შეამოკლებენ დღეებს სიკვდილის მოლოდინისას, შეწყდება
 უბრტყალო თამაში.

მუხის ჩირგვთან დგას და მოელის
 ფეხათრეული გადარჩენის ჩქამს; დამლამობით ახსენდება
 თავისუფლება,
 სიზმარში ფრინავს, ხოლო დილა ისევ აქარწყლებს მის მტკნარ
 ოცნებას,
 ძლიერთათვის სატანჯველი უფრო მწვავეა, სინაკლულის გრძობა —
 მომსპობი.

სოფლის ძაღლები მოდიან და ახელებენ მას შორიდან;
 მხოლოდ მხსნელ სიკვდილს შეუძლია მისი მოდრეკა:
 ამ შეუვალი მზადყოფნის, ამ საშინელ მზერის.
 და სამყაროს ველური ღმერთი ხშირად წყალობას იჩენს ხოლმე
 მათდამი, ვინც შველას ითხოვენ. გულამაყებს კი არ სწყალობს იგი.
 შენ მას არ იცნობ, ჩვეულებრივო ადამიანო, ანდა იგი დაგვიწყვებია.
 თავაწყვეტილი, ველური ქორი კარგად იცნობს მას.
 გარეულ ქორებს, ლამაზ ქორებს და განწირულ ადამიანებს ახსოვთ
 ის მხოლოდ.

II

მე კაცს უფრო მოგკლავ, ვიდრე ქორს, მაგრამ ვეება ბოლოწითელას
 აღარაფერი შერჩენოდა, გარდა საბრალოდ დაკიდებულ ფრთისა,

რომელიც მორჩენის იმედს არ იძლეოდა, ბასრ კლანჭებზე
ებლანდებოდა სიარულის დროს.

ექვსი კვირის განმავლობაში ვაჭმევდით მას, შემდეგ გავუშვი, და-
ვუბრუნე თავისუფლება.

იგი აფორთხდა კონცხის ბეჭობზე და სალამოთი კვლავ მობრუნდა,
მთხოვა სიკვდილი,

არა როგორც მათხოვარმა, არამედ მკაცრად,

ძველებურის, შეუვალის გულშვიადობით:

მე სადამეულ ბინდში ვაჩუქე მას ცხელი ტყვია. და რა სიმტკიცე
დაიშალა, რა შემართება! რა ფაფუკი ბუმბლი დაცვივდა!

ერთი მაინც წამოიწია (ერთი მძაფრი გაბრძოლება: ლამის ყანჩე-
ბის მფრთხალი წივილი დამდორებულ მდინარის პირად) და
სამუდამოდ გამოეყო რეალობის ზღვარს.

თჳალი

ატლანტიკის ოკეანე მღვლვარე წყლით სავსე თხრილია;
ხმელთაშუა ზღვა — დაბურულ ბაღში დარჩენილი ცისფერი გუბე;
ხუთი ათას წელზე მეტია, მსხვერპლად იწირავს

ადამიანებს, სისხლს, ხომალდებს და ლაპლაპებს მზის სინათლეზე;
სულ სხვაა წყნარი ოკეანე — ჩვენი გემების, ქაეროების,
ომების მიმართ განურჩეველი.

არც აწინდელი სისხლისძიება გულმოცემული კაცუნებისა,
არცთუ მომავლის რომელიმე მსოფლიო დავა დასავლეთით ან
აღმოსავლით დაძრულ ერების,

არც რომელიმე სისხლიანი გადანაცვლება ხალხებისა, ძალის გა-
მოცდა, შეჯახება რწმენათა შორის,

არ წარმოადგენს ლაქასაც კი ამ ვეება სასწორის ჯამზე.
ამ კლდოვანი ნაპირიდან სჩანს, თუ ვით ჰქრებიან ^{სტალინებში} კონცხნი,
დელფინების დარად ვით ყვინთავენ ზღვისფერ ბურუსში,
ზავდებიან ფერდაკარგულ ჰორიზონტებში — შეხედეთ წყლის
ვეება გორას: პლანეტის ნახევარს:
ვეება გუმბათს, ნახევარგლობუსს,
ამ გადმოკაკლულ გუგას წყლისას, თალისებურად
რომ უერთდება შორეულ აზიას,
ავსტრალიას და თეთრ ანტარქტიდას: აი, მისი მოუხუჭავი
ქუთუთობები,
ეს არის თვალი დედამიწისა, მარადის ღია და უძილარი,
იგი ჩვენს ომებს როდი უცქერის.

ელენე

მთელს საბერძნეთს სძულს
ეგ თეთრი სახე და ეგ მშვიდი თვალები,
ზეთისხილის რულს
რომ ჰფენენ გარემოს ჩუმი ბრწყინვალეობით.
მთელს საბერძნეთს ჰჭირდავს
ფერმკრთალი სახის უზადო ღიმილი,
სითეთრე სახისა
არის გარდასულთა ვნებათ გახსენება,
ჩუმი სიმძიმელი.
საბერძნეთი სჭვრეტს
ქალღმერთს გახვევებულს,
ძეს სიყვარულისას;
ცივი ტერფების მშვენება,
ო, თეთრი მუხლების სინაზე გრძნეული!
ეყვარებოდა თეთრი
ასულის ფერფლი,
სამგლოვიარო კიპარისების ჩრდილში გაბნეული.

ქარიანი ღამის რუსულია

თორმეტი საათი.

შორს გაწოლილი ქუჩები,
მთვარეულ სინთეზით შეკრული ქუჩები,
მთვარეულ შელოცვის დუდუნით,
სართულებად შლიან მოგონებებს.
მათი თვალნათლივი მიმართებანი,
დანაყოფები, დაზუსტებანი,
ქუჩის ყოველი ფარანი, რომელსაც გვერდს ვუვლი,
უკრავს თითქოსდა ფატალურ დაფდაფს,
და ბნელ სიფრცვეში
შუალამე არხვეს მოგონებებს,
როგორც შეშლილი გამხმარ გერანიუმს.
ორის ნახევარი.

შიშინებს ქუჩის ფარანი.

ჩურჩულებს ქუჩის ფარანი.

ქუჩის ფარანი ამბობს: „შეხედე იმ ქალს,
შენსკენ მოისწრაფვის იგი
კარის სინათლეში,

რომელიც მის უკან გაიღო მცინარე პირივით.

შენ ხედავ მის კაბის კალთას,
მიწით დასვრილს და დახეულს,
შენ ხედავ მის თვალის უპეებში

ქინძისთავებად დაგრეხილ ნაოჭებს“.
ხსოვნა ამოისვრის

დაგრეხილი საგნების გროვას:
დაგრეხილ ტოტს ზღვის სანაპიროზე
ტალღისაგან გამოსრულს, გახეხილს, —
თითქოსდა გასთქვაო სამყარომ
თავისი ჩონჩხის საიდუმლო, —
თეთრის, გასლიპულის.

ქანგმოკიდებულ ზამბარას, ქარხნის ეზოში
მტკიცედ დაგრეხილს, მაგრამ უვარგისს.
სამის ნახევარი.

ფარანი ამბობს.

„დააკვირდი ტალახში გაწოლილ კატას,
როგორ გამოჰყო ენა და შესვლიბა
დამძალებული კარაქის ნარჩენი“.

ასევე გამოჰყო ბავშვმა ხელი და
ავტომატურად ჩაიდო ჯიბეში თოჯინა
ხიდის ქვაფენილზე დაგორებული.

მე ვერაფერი დავინახე ბავშვის თვალებში.

მე მინახავს ქუჩაში თვალები,

განათებულ დარაბებში რომ ცდილობდნენ შექვრეტას,
მინახავს კიბო, შუადღისას, თავის გუბეში,
ბებერი კიბო, ზურგზე ასთაკვებით,
ეჭიდებოდა ჩემი სტეკის მეორე ბოლოს.

ოთხის ნახევარი.

შიშინებს ქუჩის ფარანი.

ჩურჩულებს ქუჩის ფარანი.

ქუჩის ფარანი ამბობს:

„გახედე შთვარეს

La Luna ne garde aucune rancune ¹

მიმჭრალი თვალების პაჭუნით

უღიმის იგი ჩაბნელებულ შუკებს.

თმაზე ხელს უსვამს მდუღოს, ეფერება,

მთვარეს დაუკარგავს მესხიერება,

ჩუტყვავილა მოსდებია ქათქათა სახეზე.

(ალი ხელით ფშვნის ქაღალდის ვარდს, რომელსაც ასდის

მტვრისა და eau de cologne ²-ის სუნი.

იგი მარტოა

ყოველგვარ ღამეულ სურნელებათა პირისპირ,

რომელნიც სჭყლეტენ და სჭყლეტენ მის ტვინს.

მოსცურავენ მოგონებები:

უმზეოდ დამჭკნარი გერანიუმები

დამტვერილ ქოთნებში,

ქუჩის პირას დარგული წაბლების სუნი,

ქალების სუნი დახშულ ოთახებში,

სიგარეტების ბოლი დერეფნებში,

კოკტილის სუნი ბარებში.

ქუჩის ფარანი ამბობს:

„ოთხი საათია,

აგერ გამოჩნდა კარზე ნომერი,

მესხიერებავ!

შენ გაქვს გასაღები.

¹ მთვარე არ მალავს არავისადმი სიძულვილს (ფრ.)

² ოდეკოლონი. (ფრ.)

პატარა ფარნის წრიული შუქი არეკლილა კიბეზე.
ადი.

ლოგინი დაგხვდება გაშლილი. კედელზე ჰკიდია
კბილის ჯაგრისი,
კართან დააწყვე ფეხსაცმელები, დაიძინე, მოამზადე
ცხოვრებისათვის სხეული.
დანის უკანასკნელი ხვეული.

კაცის ფიტულები

1

Mistah Kurtz — იგი მკედარია.

კაცის ფიტულები ვართ
თივით დატენილნი.
ერთგან თავმოყრილებს
თავები სავსე გვაქვს თივით
და ოდეს ვჩურჩულებთ
ხმაჩახლეჩილნი,
უაზროდ და ყრუდ
გაისმის ხმა ჩვენი,
ვით გამხმარ ბარდებში
ქარი მოზუზუნე,
ან ვირთხის ფაჩუნი
ნესტიან სარდაფში.

ხატება — უფორმო, ჩრდილი — უფერო.
ძალა — გატეხილი, ჟესტი — გაყინული, აჰ!

და ვინც მიაღწია
მზერაგამართულმა სიკვდილის საუფლოს,
ჩვენ როდი გვიგონებს,
როდი ვეხატებით
ვით სულით მძლავრნი
და აწ დაკარგულნი,
არამედ როგორც
კაცის ფიტულნი
თივით დატენილნი.

II

თვალეზი, რომელთაც ვერ ვუძღვებ სიზმარში
სიკვდილის სიზმარულ საუფლოს წიაღში
არ სჩანან:

არიან თვალეზი —
მზის შუქი წაქცეულ სვეტებზე
ხეა მოშრიალე და ღამის წვევდიადი
გაისმის ხმები
და ჭარის სიმღერა
უფრო შორეული და უფრო დიადი,
ვიდრე გადამჭრალი ვარსკვლავი.
მოდის ნულარ მივეახლები
სიკვდილის საუფლოს,
მოდის გადავიცვა

საფრთხილო ნიღაბი:
ვირთხის ქათიბი,
ყორნის ტყავი
ან საფრთხოებელა
ველზე დადგმული
ქარს რომ აკყოლია
ო, მეტად ნულარ —

ის საბოლოო პაემანი
მწუხრის საუფლოში.

III

მკვდარი მიწაა ეს მიწა,
კაქტუსის მიწა,
ქვის ქანდაკებები
აღმართულან აქ ცის თალამდი,
რათა შეისმინონ
მიცვალებულთა ხელების ლალადი
მიმქრალი ვარსკვლავის შუქზე.

ასევეა

სიკვდილის მხარეში
ძილფხიზლობა,
წამი, როდესაც
ვცახცახებთ სინაზით
და ჩვენნი ბაგენი,
კოცნას დაჩვეულნი,
დამსხვრეულ ქვისადმი აღმოსთქვამენ ლოცვას.

აქ აღარ სჩანან ის თვალნი,
 აქ აღარ არიან თვალნი
 მომაკვდავ ვარსკვლავთა ველზე,
 ამ უდაბურ ველზე
 ჩვენს დაკარგულ საუფლოთა გაბზარულ კართან.

ამ უკანასკნელი შეხვედრის ადგილას
 ვფათურობთ ბნელში,
 ვერიდებით საუბარს
 მღვრიე მდინარის პირად თავშეყრილნი.

უსინათლოებს გვეძლევა
 ხელახლა ხედვა,
 მარადიული ვარსკვლავი,
 ვარდი შტომრავალი
 მწუხრის საუფლოსი,
 ერთადერთი იმედი
 ცარიელ კაცთა.

აქ გარს შემოვუვლით დედინაცვლის ენას,
 დედინაცვლის ენას, დედინაცვლის ენას¹
 აქ გარს შემოვუვლით დედინაცვლის ენას
 დილის ხუთ საათზე

¹ დაკულია დედნის პუნქტუაცია (მთარგ. შენიშვნა).

იდეალურს და
რეალურს შორის
მოდრობას და
ქმედებას შორის
ეცემა აჩრდილი,

რამეთუ შენი არს სუფივა

აღქმასა და
ასახვას შორის
ემოციასა და
ზრახვას შორის
ეცემა აჩრდილი

მხივრება არს დასრულებულ

სურვილსა და
კრუნჩხვას შორის,
შეგნებასა და
არსობას შორის
შიდა არსსა და
დაღმა სვლას შორის
ეცემა აჩრდილი,

რამეთუ შენი არს სუფივა

რამეთუ შენი არს
ცხოვრება
რამეთუ შენი არს

ასე მთავრდება ეს წუთისოფელი,
ასე მთავრდება ეს წუთისოფელი,
ასე მთავრდება ეს წუთისოფელი,
არა გრიალით, არამედ სლუპანით.

ქიპოპოტამი

ქიპოპოტამი ზურგგანიერი
ლაფში ჩაფლული არავის უტევს,
თუმც ჩვენთვის მოსჩანს იგი ძლიერი —
სისხლის და ხორცის გუდაა ფშუტე.

ხორცი ყოველი სუსტია, ხრწნადი,
ურვით და შოკით მუდამ ვნებული, —
ღვთის ტაძარი კი მაღლდება ცამდი,
იგი კლდეზეა დაფუძნებული.

ქიპოს ძაბუნი ფეხი ეშლება,
შებოჭილია მიწიერ გარსით,
ხოლო ტაძარში უკვდავი ნება
მკვიდრობს უქცევი სამების არსით.

პოტამს არ ძალუძს მანგოს ტოტიდან
მოსწყვეტოს მანგოს მწიფე ნაყოფი,
წმიდა ტაძარს კი ყოველის მხრიდან
შემოსდის ხილი, წლისთვის სამყოფი.

ამძუვნებული პოტამის ღრიალს
წაიღებს ყოფის მტკნარი სიზმარი,
ხოლო ტაძარში ზარების წკრიალს
ისმენს ყოველი დილა ცისმარი.

ბილში იღვეა ჰიპოს დღეები,
ღამით ნადირობს იგი ეულად,
ღვთიურ საქმეს კი ჰყავს შემწეები:
ტაძარი სთვლემს და ჰქმნის ზეზეულად.

უნახე, პოტამმა შეისხა ფრთები,
დასტოვა ოდეს მშრალი სავანა,
და ანგელოსთა თეთრმა გუნდებმა
მას უგალობეს ციური ნანა.

კრავის სისხლით როს განიბანება,
ეზიარება ციურ დარბაზებს,
შემოურტყმიან გარს წმინდანები,
დაუკრავს იგი ოქროს არფაზე;

გათეთრდება ვით პირველი თოვლი
და ვით მარტვილი ქალწულის მკერდი,
ხოლო ტაძარი რჩება მიწაზე,
კვლავ იდუმალი და ერთადერთი.

„ბოსტონ ივნიგ ტრანსკრიპტის“ მკითხველნი
მწიფე თავთუხის ყანასავით ირწყვეიან ქარში.
როცა საღამო მიისწრაფის დაბინდულ ქუჩებში,
ზოგ-ზოგში აღვიძებს ცხოვრების მადას,
ხოლო ზოგს ურიგებს „ბოსტონ ივნიგ ტრანსკრიპტს“,
ავდივარ კიბეზე, ვრეკავ ზარს, დაღლილი,
ვიბრუნებ კისერს, თითქოს მსურდეს თავის დაკვრა
როჩიფუკოლდისთვის,
თითქოს ეს ქუჩა დრო იყოს და თავათ ვიდგე ამ ქუჩის ბოლოს,
და ვამბობ: „აი ჩემო ქარიეტი, აგერ მაქვს „ბოსტონ ივნიგ
ტრანსკრიპტი“.

პოეზიიდან „ოთხი კვარტეტი“

ქამი აწმყო და ქამი წარსული
ალბათ არსებობენ მომავალ ქამში.
ქამი წარსული შემცველია მომავალისა.
თუ მთელი ქამი არის აწმყო მარადიული,
ვერარა შესძლებს გამოსყიდვას ქამიერისას.
რაც შესაძლოა მომხდარიყო, — აბსტრაქციაა,
მარადიული, უწყვეტელი შესაძლებლობა
სპეკულაციის სამყაროში.
რაც უკვე მოხდა, ან რაც იყო შესაძლებელი,
მიუთითებენ ერთ წერტილზე, — მხოლოდ აწმყოზე.
ნაბიჯთა ჩქამი ისმის ხსოვნაში, ცარიელია

ვარდნარისაკენ მიმავალი ვიწრო ბილიკი.
ჩვენ არ დაგვიდგამს მასზე ფეხი, არც შეგვიღია
დახშული კარი ვარდნარისა. ექოდ გაისმის
თქვენს გონებაში ეს სიტყვები.

მაგრამ რა მიზნით

შემოაცალეს ვარდის ლარნაკს მტვერი ანაზდად,
მე აღარ ვუწყვი.

სხვა ექოებიც

მკვიდრობენ ბაღში.

მაშ მივსდიოთ? მალე, სთქვა ჩიტმა,

მალე დასძებნე ექოები ბაღის კუნჭულში,

იქნებ შევალთ პირველი კარი

ჩვენი პირველი სამყაროსი, იქნებ მივსდიოთ

შაშვის ოინებს? ჰა, პირველი ჩვენი სამყარო.

აქ ღირსეულად, უხილავად დამკვიდრებულან,

წნევის გარეშე მოძრაობდნენ დამტკნარ ფოთლებზე,

ჩიტი იძახდა და მის ძახილს უერთდებოდა

ბუჩქნარის ტვერში მიმალული უხმო მუსიკა.

და თვალთა სსივი უხილავი გადაიკვეთა,

ვარდები ჰგავდნენ ხილულ ვარდებს, ხილვად კეთილნი,

ჩვენს სტუმრებს ჰგავდნენ პატიჟითაც, თავპატიჟითაც,

ჩვენ გზა განვაგრძეთ, ფორმალურად მოგვეყვნენ ისინიც,

გამოვიარეთ ხეივანი უკაცრიელი, დამშრალი გუბის სანახავად

ბზის ბუჩქთა ტვერში.

დამშრალი გუბე, ყავისფერი ბეტონის ძგიდე,

მერმე ეს გუბეც წყლით აივსო მზის სინათლისგან,

იქვე ლოტოსი გაიზარდა მშვიდად, სულ მშვიდად,

და ზედაპირი კვლავ გაბრწყინდა სინათლის გულში,

ჩვენს უკან იყვნენ, გუბის წყალში ირეკლებოდნენ,
გადაუარა ღრუბლის ქულამ ცარიელ გუბეს.

წამო, სთქვა ჩიტმა, ეგ ფოთლები ბავშვებით სავსე,
იდუმალ სიცილს შეიცავდნენ, ფარულ აღგზნებას,
წამოდი-მეთქი, მითხრა ჩიტმა, კაცთა ნათესავს
ესოდენ დიდი რეალობის არ ძალუძს განცდა.

ჟამი აწმყო და ჟამი წარსული
რაც უკვე მოხდა, ან რაც იყო შესაძლებელი,
მიუთითებენ ერთ წერტილზე — მხოლოდ აწმყოზე.

* * *

მე ხშირად ვფიქრობ, იქნებ ამას გულისხმობს კრიშნა,
იქნებ ამრიგად გამოხატა საუწყებელი:

რომ მომავალი სიმღერაა მიჩუმებული, სამეფო
ვარდი ან ლავანდის ნატიფი ყლორტი,

წიგნის ყვითელ ფურცელთა შორის,
წიგნის, რომელიც ჯერ არავის გადაუფურცლავს.

ის სინანულის საგანია მათთვის, ვინც ჯერაც
აქ არ მოსულან სინანულის გამოსავლენად.
და რომ გზა აღმა მიმავალი არის დაღმართი,
ხოლო წინსვლა არის უკუსვლა.

ჩვენ თვალი უნდა გავუმართოთ ჭეშმარიტებას:
ჟამი არ არის მკურნალი, რადგან
პაციენტი მას აღარ უცდის.

მატარებელი როს დაიძვრის, მისი მგზავრები
ხილით, გაზეთით ერთობიან, ან ჟურნალებით,
(გამცილებულნი კი სტოვებენ ამ დროს პლატფორმას),
სინანულს შვება ენაცვლება მათ სახეებზე

და ასეული საათების მთვლემარე რიტმი
აცილებს მგზავრებს.

წინ მოგზაურნო! წარსულს ნურავინ გაექცევით

სხვა ცხოვრებისკენ, ან მომავლისკენ,

თქვენ იმ ხალხისაგან განსხვავდებით, ვინც

დასტოვა წელან ბაქანი,

ან სხვა სადგურზე იცდის ახლა, მაშინ როდესაც

აქ თქვენს ზურგს უკან ლიანდაგნი ვიწროვდებიან.

ხმაურიანი გემბანიდან როდესაც უშვერთ,

ვით ფართოვდება გემის უკან ქაფქაფა ჭავლი,

ხომ არ იფიქრებთ: „მოკვდა წარსული“,

ან „მომავალი წინ მიგველის“.

დაღამებისას კი, ანძებში, მავთულებიდან

მოისმის ხოლმე ხმა ყურთაგან მოუსმენელი:

ეს დროის ხმაა, მოზუზუნე რუპორი დროის,

იგი არა ჰგავს არც ერთ ენას,

იგი მოგმართავთ:

„ვინც მოგზაურად რაცხავთ თქვენს თავს, მარად

წინ გასწით,

თქვენ იმ ხალხისაგან განსხვავებით ვინც ნავთსაყუდარს

ჯერაც შესცქერის, ან რომელნიც უნდა გადმოსხდნენ.

აჭაურობას და მომავალ ნაპირებს შორის

დროის გარეშე, ერთნაირად განგესაზღვროთ თქვენ

წარსული და მომავალი

წამში, რომელიც ქმედებას და უმოქმედობას

აერთიანებს, თქვენ მიიღებთ გამოცხადებას:

„ყოფიერების ნამდვილ სფეროს მიაპყრობს მზერას

კაცის გონება სიკვდილის ჭამს“ —

(ხოლო სიკვდილის ქამი არის ყოველი წამი).

აი ქმედება,

რომელიც ნაყოფს გამოიღებს სხვათა ყოფაში.
გასწით, წინ გასწით

მოგზაურნო, თქვენც მეზღვურნო,
ნავთსაყუდელი ვინაც კპოვეთ ან ვის სხეულიც
ჯერაც განიცდის სისასტიკეს ზღვის სამსჯავროსას,
ან სხვა ფათერაკს. აი თქვენი ნამდვილი წერა“.
ასე რომ კრიშნა, კვლავ ისე, ვით არჯუნასთან

სიტყვისგებისას,

განაგრძობს ყოფნას ბრძოლის ველზე.

განა ნახვამდის,

განა მშვიდობით,

წინ, მოგზაურნო.

* * *

ასულო, კონცხის საკურთხეველის დამამშვენებო,
ილოცე მათთვის, ვინც გემებში სხედან ამჟამად,
ვინც თევზაობს ან ვინც ეწევა
ხელობას რასმე სასარგებლოს, ილოცე მათთვის.
ლოცვა წარმოსთქვი

იმ ქალთათვის,

ვინც გააცილეს საზღვაოსნოდ ქმრები, ვაჟები,
რომელნიც ჯერ არსად სჩანან

Figlia del Tuo Figlio¹

¹ საკუთარი ვაჟის ასულო—(იტალ. დანტესეული ეპიტეთა ღვთის-
შობლისა).

დედუფალო ზეცისაო.

ლოცვა მათთვისაც აღავლინე ვინც იყვნენ გემზე,
ვინც დაასრულა თვისი მგზავრობა,
ვის დაეწაფნენ ზღვის ბაგეები,
ვინაც ზღვამ შთანთქა თავის წიაღში,
სადაც მათ ვეღარ მისწვდებიან ზღვის ზარის ხმები
და გოდება განუწყვეტელი.

პოეზიდან „იავარქმნილი მიწა“

დაკრძალვა

უმკაცრესი თვეა აპრილი,
აღმოაცენებს
მკედარი მიწიდან იასამანს,
იცის შერევა
სურვილისა და მოგონების,
გაახალისებს
პირქუს ფესვებს ქუჟუნა წვიმით.
ზამთარმა თბილად შეგვინახა, მიწას მოჰფინა
დავიწყების თოვლი,
გამოაშუშა
ჩუმი სიცოცხლის ნატამალი მშრალ ტუბერებში.
ხოლო ზაფხულმა განგვაცვიფრა, შტარნბერგერზე
კოკისპირული ლესტერებით გაინავარდა.
კოლონადაში შევისვენეთ მცირეოდენი,
შემდეგ მივეყვით მზიან შარას ჰოფგარტენისკენ,

ყავა მივირთვით, ვისაუბრეთ ერთი საათი.

Bin gar Keine Russin stamm' aus

Litauen, echt deutsch¹

და როდესაც ვიყავით ყრმანი,

ვრჩებოდით ხშირად ერცჰერცოგთან, ჩემს ბიძაშვილთან,

იგი ციგაზე მომისვამდა, მე მეშინოდა,

მარი, იცოდე, არ შეუშვა სახელურს ხელი,

აგრე მეტყოდა, და მივჭროდით თავდაღმართებში,

რა თავისუფლად გრძნობს კაცი თავს მთებში ყოფნისას.

ვკითხულობ ხოლმე ღამღამობით, ზამთრობით კი სამხრეთს ვეწვევი.

ეს რა ფესვები დაჰკრობია ამ კლდოვან ქანებს,

ეს რა შტოები ამოყრილან? ძეო კაცისავ,

შენ თქმა არ ძალგიძს, არც მიხვედრა, რამეთუ იცნობ

მხოლოდ და მხოლოდ დამსხვრეული ხატების გროვას,

მზით შუქმოფენილს²,

მკვდარი ხე აღარ იძლევა საფარს³,

ჭრიჭინა — შვებას,

გამომშრალ ქვებზე აღარ ისმის წყაროს ჟღურტული,

აჩრდილიდა შემორჩენილა წითელი კლდისა

(გადაიჩრდილე ამ წითელ კლდესთან),

და მე გიჩვენებ სხვა რალაცას, გარდა იმისა,

რასაც შენ ხედავ: დილაობით ადევნებულ ჩრდილს,

სალამოთი კი შემხვედრად მავალს,

მე შენ გიჩვენებ შიშს მტვრის გროვაში.

¹ რუსი არა ვარ, გერმანელი ვარ ლიტვიდან წამოსული.

² ეზეკიელი II, I.

³ ეკლეზიასტე XII, V.

Frisch weht der Wind
Der Heimat zu
Mein Irisch Kind
Wo weilest du?¹

გახსოვს, სუმბული მისახსოვრე ერთი წლის წინათ,
„სუმბულის გოგოს“ მეძახდნენ მაშინ,
სუმბულის ბაღიდან რომ ვბრუნდებოდი,
შენ სავსე გქონდა ეგ მკლავები, თმა დაგისველდა,
თვალთ დამიბნელდა, ვერას ვამბობდი,
ვუმზერდი ნათელს, გულს ნათლისას, სიჩუმეს.
Oed und leer das Meer².

მადამ სოსოსტრისს, ცნობილ ნათელმზილველს,
სურდო შეჰყურია. მას იცნობენ მთელს ვეროპაში,
როგორც უბრძნეს ქალს, კარტებით მკითხავს.
მისი სიტყვები:

„აი, თქვენი კარტი. ფინიკიელი დამხრჩვალ მატროსი.
(ეს მარგალიტები მისი თვალებია, შეხეთ მარგალიტებს!)
აი, ბელადონა, კლდეეთის ქალი, გარემოებათა ქალი.
აი, მამაკაცი და სამი დვირე, აი ბორბალი,
აქვეა ცალთვალა ვაჭარი, ეს თეთრი კარტი ტვირთს ნიშნავს,
რომელსაც
იგი დაატარებს. მე აკრძალული მაქვს ტვირთის
დანახვა. ველარ ვპოულობ
ჩამოხრჩობილ კაცს. ერიდეთ წყალში სიკვდილს.

¹ სამშობლოს მხარეს უბერავდა გრილი ნივი, სადა ხარ ჩემო ირ-
ლანდიელო ყრმაო? (გერ. Tristan und Isolde, I, ლექსი 5—8).

² უდაბური ზღვა.

მე ვხედავ ბრბოს, რომელიც წრეს უვლის.
გმადლობთ. როდესაც შეხვედებით ძვირფას მისს ეკვიტონს,
უთხარით, თავად მივართმევ პოროსკოპს.
დღევანდელი დღე სიფრთხილეს ითხოვს“.

ირრეალური ქალაქი

ზამთრის ალიონზე

ყავისფერ ბურუსში

ლონდონის ხიდი დაფარულა უშქარი ბრბოთი,

არა მგონია, სიკვდილს მეტი რომ წაელეკოს.

ხანდისხან ჩუმი კვნესა გაისმის,

არც ერთი არ იხედება საკუთარ ცხვირს იქით,

ავსებენ აღმართს, მიჰყვებიან კინგ უილიამსს,

სადაც იმ წმინდანს, მერი ულნოთს პქონდა საათი,

მკვლარ ხმას რომ იღებდა ცხრის დარეკვისას,

მანდ თვალი ვკიდე ერთ ნაცნობს და

„სტენტონ!“ შევძახე,

„აბა თუ გახსოვს მილეს გემები?“

გახსოვს ის გვამი, შენს ბაღში რომ დარგე გასულ წელს?

თუ გაიხარა? წლეულს თუ აყვავდა?

ყინვამ უეცარმა ხომ არ ავნო სარეცელს მისას?

ო, ეგ ძალღი შორს იყოლიე, კაცის ერთგული,

თორემ ამოთხრის მას მიწიდან ბასრი ბრჭყალებით.

ჰე! Hypocrite lecteur! mon semblable,

mon frere! ¹

¹ ჰეი, გაიძვერა მკითხველო! ჩემო მსგავსო, ჩემო ძმავ! — იხ. ბოდლერის „ბოროტების ყვავილების“ შესავალი.

ფინიკიელ ფლებასს, ორი კვირის მკვდარს,
გადაავიწყდა თოლიების კვნესა, ზღვაური,
მონაგები და წანაგები.

წყალქვეშა დინებამ

მისი ძვლები ჩაითრია ჩუმი ქშულით. იგი
აღზევდა და კვლავ დაქანდა,
განვლო სიჭაბუკის, ყრმობის ეტაპები
მძვინვარე მორევში.

წარმართი ხარ თუ პურია, ო მოგზაურო,
სატყეს თუ მართავ, ქარს მინდობიხარ,
მოიხსენე ფლებას, რომელიც ერთ ღროს
იყო შენსავით მშვენიერი და ახოვანი.

მეხის ნათქვამი

მაშინ ჩირაღდნის შუქი აწითლებდა გაოფლილ სახეებს¹
მაშინ გამყინავი სიჩუმე იდგა ბალებში
მაშინ აგონია ქვიან ადგილებში მოთავდა
ღრიალი კივილი
ცახუ და სასახლე და ჭეჭა-ჭუხილის
საგაზაფხულო გუგუნე გაისმა შორეულ მთებში
ის ვინც ცოცხლობდა — მკვდარია
ჩვენ, ვინც ვცოცხლობდით — ვკვდებით,
მცირე მოთმინებით.
აქ არ არის წყალი არის მხოლოდ კლდე

¹ დაცულია დედნის პუნქტუაცია (მთარგ. შენიშვნა).

კლდე და სიმშრალე შარაგზა ქვიშაში
 შარაგზა უხვევს ზევით მთებისკენ
 და ეს მთებია უწყლო კლდეები
 დასაღვევად შევდგებოდით რომ იყოს წყალი
 მაგრამ კლდეებში გვეკარგება გონების ძალი
 ოფლი შრება და ცხელ ქვიშაში გვეფლობა ფეხი
 წყალი რომ იყოს ამ გაშიშვლებულ სალ კლდეებს შორის
 შეისრუტავდა მას ამ მკვდარი მთის კბილჩამპალი ვეება მძორი
 აქ ვერც დაწვეები ვერც დადგები ვერც ჩაიმუხლებ
 თავად სიჩუმეც აღარ არის მთებში
 მხოლოდ მშრალი და უნაყოფო ქუხილიდა შემორჩენილა
 თვით მარტობაც აღარ არის მთებში
 მხოლოდ წითური და შემზარავი სახეების ღრუნა-ღიმილი
 ტალახით ნაშენი სახლების კართან
 რომ ყოფილიყო წყალი

არ ყოფილიყო კლდე
 რომ ყოფილიყო კლდე
 და მასთან წყალი

წყალი

წყარო

ტბორე კლდეებში დაგუბებული
 წყლის შხული რომ ისმოდეს მარტოდენ
 არა cicada¹

არა სიმღერა მშრალი ბალახის
 არამედ წყალი კლდეზე მოჩუბჩუხე
 სადაც შაშვი — განდევილი გალობს ნაძვებში

¹ კალიაა ერთგვარი.

წკაპ-წკუპ-წკაპ-წკუპ-წკაპ-წკუპ
 მაგრამ არსად სჩანს წყალი.

ვინ არის ეგ მესამე დღენიადაგ გვერდით რომ დაგყვება?

როდესაც ვითვლი მხოლოდ ჩვენ ორნი ვართ

როდესაც ვუცქერ ამ თეთრ შარავზას

შენ ვილაც მეორე მოგყვება უკან

ელვარე — ყავისფერ მოსასხამიანი, თავსაბურიანი

ვერ გამირჩევია — ქალი თუ კაცი

— მაგრამ ვინ არის ეგ მესამე გვერდით რომ დაგყვება!

რა არის ეს ხმა რომ გაისმის ჰაერში ზევით

დედობრივი შეცხადების მწარე ჩურჩული

ვინ არიან ეს კოწოლიანი ურდოები

ამ თვალუწვდენელ ტრამალებზე რომ სტკეპნიან დახეთქილ მიწას

პორიზონტის ბრტყელი კამარა საზღვრავს მათ მხოლოდ

რა ქალაქია იმ მთებს გადაღმა

გუგუნი გარდაქმნები აფეთქებები იისფერ ეთერში

ეცემიან კოშკები

იერუსალიმი ათენი ალექსანდრია

ვენა ლონდონი

ირეალური

ქალი ჩამოიშლის გრძელ შავ დალალებს

გაისმის სიმებზე მუსიკის ჩურჩული

ჩვილი ბავშვების სახიანი ღამურები მოცახცახე იისფერ ნათელში

მათი სისინი, მათი სტვენა, ფრთების ტლაშუნი

ჩალამებული კედლების გასწვრივ თავდაყირა დაკიდება

გაშლილ რიგებად

თავდაყირა დაკიდებული კოშკები ჰაერში

რეკენ ხსოვნაში ჩამწვდომი ზარები რომელნიც იპყრობენ საათებს,

სიმღერა მოისმის ცარიელი ცისტერნებიდან, დამშრალი ჭებრიდან.
 ამ დასავსებულ ჯურღმულებში მთებს შორის, ღამით მთვარის მკრთალ შუქზე მღერის ბალახი
 გადატკეპნილი საფლავების და საყდრის ირგვლივ
 (ცარიელი საყდარია მანდ, ქართა სადგომი)
 მას სარკმლები აღარა აქვს, კარიღა შემორჩა,
 გამხმარი ჩონჩხი ყველასათვის უვნებელია.
 მხოლოდ მამალი შემომჯდარა გუმბათის ხეზე და
 ყიყლი-ყოო, ყიყლი-ყოოოოო
 გაისმის ელვის მოკაშკაშე ნათელში. შემდეგ სველი ქარის შემოხლა
 და წვიმა

განგი დამშრალიყო, გამხმარი ფოთლები
 წვიმას მოელოდნენ.
 ჰიმალაის თხემზე გროვდებოდნენ შავი ღრუბლები.
 ჯუნგლი გაიღურსა, გაყურდა და ამ დროს
 ალაპარაკდა ჭეჭა-ჭუხილი

Da

Datta: ¹ ნეტავ რა გავიღეთ?
 იცი, შეგობარო, სისხლი მეყინება ძარღვებში
 როცა მახსენდება საზარელი რისკი დათმობილ წუთების
 რომელთაც სიბრძნის საუკუნეც ვეღარ დაგვიბრუნებს:
 აი რით ვცოცხლობდით, ან რით ვარსებობდით
 ჩვენს ნეკროლოგებში ამას არ იტყვიან
 არც მოგონებებში რომელთაც მოზღანდავს ვინმე
 ქველმოქმედი ობობა

¹ ვალეზა, მიცემა რაიმესი (სანსკრიტი).

ღარც იმ დაღუპულ ფურცლებში რომელთაც გადახსნის ვინმე
დაღეული სამართლის მოხელე

ჩვენს ცარიელ კოთახებში

Da

Dayadhvam¹: გავიგონე გასაღების ხმა
კარებში რომ მხოლოდ ერთხელ გადააბრუნეს
ყოველი ჩვენგანი ფიქრობს გასაღებზე, თავთავის ციხეში
გასაღებზე ფიქრით ჩვენ ვიქმნით ციხეებს
და მხოლოდ მწუხრისას, ეთერული ხმები
წუთით აცოცხლებენ გამტყდარ კორიოლანს

Da

Damyatta²: ნავი მხიარულად გამოგებასუხა
აფრის და ნიჩბის ხმარებაში გაწაფულ ხელებს
ზღვა იყო წყნარი და თქვენი გულიც ალბათ ასევე მინებდებოდა
მორჩილის ფრთხილით მოყვასურ ხელებს.

ვიჯექი ნაპირზე

ვთვეზაობდი და ჩემს ზურგსუკან გადაშლილიყო გამხმარი ველი
ბოლოსდაბოლოს ჩემი მიწები ხომ მაინც უნდა მოვაწესრიგო?
ლონდონის ხიდი ირღვევა ირღვევა ირღვევა

Poi s'ascose nel foco che gli affina³

quando fiam uti chelidon⁴ — ო მერცხალო, მერცხალო

1 თანაგრძნობა — (სანსკრ.).

2 მოსინჯვა, კონტროლი (სანსკრ.).

3 შემდგომ ამისა იგი ჩანთქა მგზნებარე ალმა (დანტე, სალხინებელი
XXVI, 148).

4 როდის მერცხალო, როდის ხანია? (ლათ.).

Le Prince d'Aquitaine à la tour abolie¹

ეს ნამსხვრევები გამოვრიყე ჩემი დაქცევის ადგილას
ამიტომაც მოგწონთ თქვენ ეს კუნძული. პირონიმო ისევ
გიჟად არის.

Datta. Dayadhvam. Damyata.

shantih shantih shantih².

¹ ეგრარ დე ნერვალის სონეტიდან („აკვიტანიის პრინცს აქვს დანგრეული კოშკი“. ფრ.).

² მოძახილის სიტყვა „შშვილობა“ უპანიშადების ჰიმნებში იხმარება ჰიმნის ბოლოში (სანსკრ.).

საუბარი კომუნიკამ

ცერემონია უნდა მოიქმნოს
ახმაზი შავრის დუზდემონასთან შესაუღლებლად.
არ კმარა მხოლოდ
სენატორის მოწონება დაიმსახურო,
ან დაწუნება არად ჩაადგო; კეთილშობილ იაგოს
ძალუძს ყოველივე ამის მოგვარება. მაგრამ ეს არ კმარა.
შესაძლოა ხვნეშოდეს ქალი, მის შავ მკლავებში გამომწყვდეული.
(მის შიშივე სხეულს მოსდგამს მოჭნილობა ბარბაროსული
ულაყებისა),

ქალს იპოვნინ
ვენეციელთა სახელმწიფოს დესპანები
დამხრჩვალს ლოგინში.
ეს ამბები ოდნავადაც არ გამოცვლილან
უკანასკნელი სამასი წლის განმავლობაში.

(დაპეპულა ისევ დაპეპულაა¹)

თუმც კი საკუთრივ სიტყვა „დაპეპულა“ მოძველდა ოდნავ.
ბუნებრივია, ამ რიტუალის შესატყვისი ლათინურში არ უნდა იყოს.)

და თუმც ოტელო მეფეთაგან წარმოდგებოდა,
წარმომავლობით ბარბაროსი იყო და ქცევით
აფრიკის მკვიდრი. ლაპარაკშიც მეტად უხეში.
უნდა გვახსოვდეს, თუმც უყვარდა მას ცხვირსახოცი,
(თუთის ნაყოფი აბრეშუმზე ამოქარგული),
უყვარდა არა როგორც კარგი ნახელსაქნარი,
არამედ როგორც მაგიური ნივთი რაიმე.
დეზდემონამაც სცადა ერთხელ ამოექარგა,
მამისეული ფარის მსგავსი მოხატულობა,
სამჯერ დაიწყო და სამჯერვე გამოუვიდა
მკრთალი ფერები. და თუმცა ეს წვრილმანი გახლავთ
მაგრამ მეტად ნიშნეული რამ.

დეზდემონა იყო ფაქიზი და მშვენიერი.
როგორც კალია შემოდგომის პირველ დღეებში,
ფენციელი თხემით ტერფამდე.

არა, არ კმარა

მათი შეხვედრა, გაშიშვლება, შუალამისას,
ჩაბნელებული არხის პირად პატარა ვანში,
იაგოზე ნაკლებ მოხერხებული მაჭანკალიც მოაწყობდა ამ
ყოველივეს.

ცერემონია უნდა მოიძებნოს
ტრადიციული, შესაფერი სიმბოლოებით,
უფრო ძველით, ვიდრე სიზმრის მეტაფორები.
უცნაური, აროდესმენილი მუსიკის თანხლებით;
ხანგრძლივი, როგორც ჩირალდნების წვა საძილე დარბაზის
კარებთან.

X X საუკუნის ამერიკული პოეზია	3
უოლტ უიტმანი	
გემების ქალაქი	17
კოსმოსი	18
უბრალო შეძევისადმი	19
რა ვარ ნეტავი	13
მანაპატა	20
ო, კაპიტანო! ჩემო კაპიტანო!	21
შეკითხვები ჩემი სამოცდაათი წლისთავისადმი	23
ახლა, როცა ვწერ	23
ემილი დიკინსონი	
გაზაფხულს სჩვევია ნათელი	24
ჩიტი გადმოფრინდა ბილიცხე	25
ედვინ არლინგტონ რობინსონი	
მინევერ ჩივი	26
ედგარ ლი მასტერსი	
გორაკი	28
უნ რუტლეჯი	30
რობერტ ფროსტი	
ნოემბრის სტუმარი	31
ცეცხლი და ყინული	32
გართხმულნი	32
Pertinax	32
ოქტომბრის დილა	33
შშენიუნი იქნენ შემჩრევენი	33
ღსაეღუთისკენ მიმდინარე ნაკადული	33

გარლ სენდბერგი	
არჩევანი	40
ბალახი	41
ცივ სამარეში	41
ჩიკაგო	42
ჯალათი თავის ცოლ-შვილში	44
რიცხვების კაცი	45
სიკვდილი ცხვირში ხელს მოაგლებს გულამაყ კაცს	46
ფსალმუნი უთენია გამოსულთათვის	47
პირველი კლასის ექსპრესი	47
უდაბნო	48
„შეიძლება“	50
ვეიჩელ ლინდზი	
ზანგური ქადაგება: საიმონ ლეგრი	51
უოლეს სტივენსი	
პიტერ კვინსი კლავიატურასთან	54
შეთქმულება ვოლიათის წინააღმდეგ	57
ჯერა პაუნდი	
მწერის ლიტანია	59
კუნძული ტბაზე	61
ჰაპირუსი	62
ბევლებური სიბრძნე, უმალ კოსმიური	62
ეპიტაფიები	62
პაგანი, ნომბრის მ	63
მოდე დავდოთ პაქტი, უოლტ უიტმან...	63
De Aegypto	63
რობინსონ ჯეფერსი	
ცუდი სიზმრების აპოლოგია	65
დაჭრილი ქორი	70
თვალი	71
H. D. (პილდა დულიტლი)	
ელენე	73

ტომას სტერნს ელიოტი

ქარიანი ღამის რაფსოდია

კაცის ფიტულები

პიპოპოტამი

„ბოსტონ ივინგ ტრანსკრიპტი“

პოემიდან „ოთხი კვარტეტი“

პოემიდან „ივარქმნილი მიწა“

წყალში სიკვდილი

მეხის ნათქვამი

ჯონ პილ ბიშოპი

საუბარი პოეზიაზე

62

64

64

89

93

33

99

№ 537
AMEPИKAHCKИE ПOЭTЫ

(Ha გრუზინском ³языке)

Издательство «Сабчота Сакартвелო»

Тбилиси, Марджанишвили, 5

1971

გამომცემლობის რედაქტორი ლ. იმერლიშვილი
შხატვარი ს. გირგლიძე
შხატვრული რედაქტორი რ. მახარაძე
ტექნიკური რედაქტორი ნ. ქავთარაძე
კორექტორი ნ. თავაძე
გამომწვეები ც. თოფურაძე

ვადაცვა წარმოებას 8/11-71 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭ-
დად 25/X-71 წ. სააღრ.-საგამომცემლო თაბახი 3,6.
ქალ. ზომა 70×108¹/₂. პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 4,38
ტირაჟი 7.000 შვევ. № 512
ფასი 45 კაპ.

გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“
თბილისი, მარჯანიშვილის, 5.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ბეჭდვითი
სიტყვის სახელმწიფო კომიტეტის მთავარპოლიგრაფ-
მრეწველობის ბეჭდვითი სიტყვის კომბინატი.
თბილისი, მარჯანიშვილის ქ. № 5.

Комбинат печати Главполиграфпрома
Государственного комитета Совета Министров
Грузинской ССР по печати.
Тбилиси, ул. Марджанишвили № 5.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PRESS

